

Program Jabotinskoga

U posljednje se vrijeme cionistička javnost nešto više bavi pitanjem radikalnih struja u cionizmu. Povod tome daje naročito agilnost vodje cionista revizionista Vladimira Jabotinskoga, koji se sada nalazi na agitaciji u Americi i pojav, da po nekoji od revizionista obzirom na neka aktualna pitanja nastoje prikazati revizionizam kao pravi stav i najpodesniji lijek.

Nedavno je službeni organ američkih cionista »Dos Jidiše Folk« donio članak, u kojem se stvarno i po našem mišljenju veoma ispravno kritikuje program Jabotinskoga, kako je iznesen u jednom interviewu, koji je objelodanjen u njujorskim listovima »The Day« i »Die Wahrheit«. Članak je napisao sam glavni urednik organa »Dos Jidiše Folk« dr. S. Bernstein.

Prije svega je dobro — veli se u tom članku —, da Jabotinsky pozdravlja i želi pomoći drajev »Udruženih Palestinskih Fondova«. Ali njegov se program u ekonomskom i organizatornom pogledu doimlje veoma slabo. Vodja revizionista preuzeo bi »kad bi bio vodja cionizma« ove zadaće:

1. Ponajprije bi se Keren Hajesod imao izgraditi kao zasebna i potpuna organizacija s konferencijama u razmaku od dvije godine i s delegatima, kao što se biraju za ostale kongrese.

2. Svaka zemlja morala bi preuzeti jedno određeno radno područje u Palestini; jedna bi se na pr. morala brinuti za useljenike, druga za škole, treća za kolonije itd.

3. Imao bi se provesti drajev, kojim bi se trebalo namaknuti 10 milijuna dolara za Jewish Colonial Trust. Ova bi banka morala otvoriti podružnice u svim židovskim centrima, kao hipotekarne banke, industrijske banke i likvidacione banke.

4. Mora se organizovati svesvjetski pokret s lozinkom: »Kupujte u galutu palestinsku robu!« Ne bi bilo teško, predočiti za to svaku židovsku porodicu. Jabotinski sam misli ovdje naročito na produkciju hebrejskih knjiga.

5. Naročita pažnja treba da se posveti školstvu i »jer unatoč svim svečanostima još uvijek nema sveučilišta u Jerusolimu, smatrali bi revizionisti svojom prvom dužnosti, da otvore univerzitet«. Iluzija je htjeti za ovakovo sveučilište angažovati najznamenitije profesore. Trebalo bi najprije namjestiti oveći broj instruktora, koji znadu hebrejski i tako privući u Jerusolim hiljade studenata iz raznih zemalja. Mora da se uredi komercijalni odio za izobrazbu činovnika itd.

6. Treba da se ustanovi plan za progresivnu hebraizaciju židovskoga života počevši kod cionističkoga kongresa.

To je sadržaj revizionističkoga programa na organizaciono ekonomskom području. Uza svu simpatiju, koju svaki Židov gaji prema dobrim namjerama, ipak smeta, da se ličnost poput Jabotinskoga razbacuje stvarima, koje su toliko same po sebi razumljive i da ih štaviše objavljuje kao novi program. Sve to već postoji ili se već dvije godine raspravlja u židovskoj štampi. Hipotekarna Banka već postoji, Industrijska Banka ima doskora da se otvori, a i drajev za J. C. T. nije nikakav novi pronalazak. I želja za hebraizacijom cionističkoga pokreta je stari plan i jednostavno je nerazumljivo, kako se ovako nemoćno može da istupa pred javnost.

Dr. S. Bernstein misli, da se i prijedlog o zadobivanju tržišta za palestinsku robu ne smije da smatra ozbiljnim pokušajem. Tu bi se radilo o skrovitoj haluki. Tržišta se mogu da osvajaju samo u konkurentnoj borbi u cijeni i kvaliteti. Članak se dalje nastavlja:

»Oštro se mora odbiti plan, da bi svaka zemlja imala prema svom ukusu da si adoptira neko radno područje u Palestini. Kad se ne bi radilo o autentičnom interview-u, ova bi tačka pobudila sumnju, da li je moguće, da revizionisti iznose takav prijedlog.

I ovaj je plan star i već je zabačen pred 10 godina kao filantropska metoda, koja je škodljiva i tuđa cionističkoj nacionalnoj psihologiji. Izgradnja se Palestine ne može adoptirati, kao što se adoptira siročad. To su narodne dužnosti, koje leže na čitavoj naciji, radovi, da izvrše dužnosti, koje treba da se svaki Židov odgoji i spremi. Kadšto mogu da se neke zemlje, ili tačnije zemaljske organizacije organiziraju za provedbu nekih radova u Palestini, na kojima su naročito interesirani; ali inače ne smije se ni pomišljati, da se ovakove »reforme« uvedu kao programatske točke cionizma.

Interesantna je još točka o Keren Hajesodu. Jabotinsky bi htio potpunu organizaciju kao takovu s dvogodišnjim konferencijama, delegatima itd. Ovdje govori Jabotinsky s nekim pomnjanjem stvari. On je bio jedan od onih, koji su učestvovali u stvaranju konstitucije Keren Hajesoda. I tu treba reći, da nije ništa naučio, a sve zaboravio. Stvaranje potpune organizacije Keren Hajesoda protivilo se duhu i volji prvotnoga plana o Keren Hajesodu. Stvarno bi stvaranje paralelne organizacije s vremenom dovelo do ugušenja Cionističke Organizacije. Cionistička je Organizacija morala da uloži sav svoj aparat i sve svoje snage, da osigura uspjeh Keren Hajesodu, a s druge strane ostala je gotovo bez ikakvih sredstava za sebe i ako je sama odgovorna za političku i ekonomsku djelotvornu sposobnost pokreta. Tako je stvarno neodrživo stanje, koje se doskora osjetilo u Cionističkim Organizacijama sviju zemalja, pa su posvuda poduzeti po-

Palestinska pitanja

Reorganizacija žandarmerije. — Potvrda velike Rutenbergove koncesije. — Ukinuće izvoznih carina. — O zajmu.

PALESTINSKA ŽANDARMERIJA.

Pitanje učesća Židova.

(Posebni izvještaj »Židovu«).

Jerusolim, 14. marta. U vezi sa službenim saopćenjem palestinske vlade i Kolonijalnoga Ureda u Londonu o redukciji i reorganizaciji policajne i žandarmerijske posade u Palestini pronijele su se vijesti, da palestinski Vrhovni Komesar, namjerava provesti reorganizaciju pogranične službe i u tom smjeru, da u pograničnu policiju ne će biti primljen nijedan Židov. Ove vijesti, nijesu službeno potvrđene, ali nijesu ni demantirane. Nedavno je ministar za kolonije Amery u engleskoj Donjoj Kući na jednu interpelaciju o toj stvari odgovorio, da mu ništa određeno nije poznato i da se u toj stvari još vrši prepiska između njega i Vrhovnoga Komesara u Palestini lorda Plumera.

Sva židovska štampa u Palestini bez izuzetka oštro kritikuje skrovitu namjeru vlade o tom, da se Židovi izluče iz pogranične sigurnosne službe. I organi Egzekutive u Londonu »Haolam« i »The New Judaea« zauzeli su odlučan stav protiv te kombinacije, što je znak, da ima nešto na stvari. Jer ova dva lista ne bi jamačno reagovala prije, nego što su se vijesti provjerile.

Pred nekoliko dana održao se u Jerusolimu protestni miting bivših članova židovske legije. Lord Plumer demantirao je vijest, da se on izjavio protiv ustanovljenja posebnog židovskoga žandarmerijskoga korpusa u Palestini. U demantiju se kaže, da lord Plumer nije uopće iznio nigdje svoje mišljenje o toj stvari.

LORD PLUMER POTVRDIO JE PONOVRNO RUTENBERGOVU KONCESIJU ZA ELEKTRIFIKACIJU PALESTINE.

Vrhovni Komesar za Palestinu lord Plumer potpisao je ponovnu tako zvanu veliku koncesiju inž. Rutenbergu za elektrifikaciju Palestine iskorištavanjem vodopada Jordana. Dosada je važila samo tako zvana mala koncesija, koju je inž. Rutenbergu potvrdio svojevremeno sir Herbert Samuel, a o velikoj koncesiji postojali su samo neki aranžmani. Pregovori, koji su konačno doveli do ovoga završetka, trajali su gotovo pet godina. Troškovi planiranih radova iznositi će kako javlja »Yewish Times« oko dva milijuna funti. (Ziko).

trebni koraci, da se postigne jednakost snaga. Na svu se sreću sada nalazimo u stadiju normalnoga povratka k zdravim oblicima organizacije. Jabotinsky hoće upravo tačku, koja se je pokazala opasnom, učiniti stalnom »reformom«. Prije pet godina bilo bi imalo smisla govoriti o neutralnom Keren Hajesodu, ali ostati sada uporno kod toga naziranja znači jednostavno, boriti se za jedno preživjelo gledište.

Ali ima još dva politička zahtjeva, s kojima se valja pozabaviti: zaštitna carina u svrhu pomažanja palestinske industrije i zahtjev, da se državno zemljište podijeli Židovima. Što se tiče zaštitne carine, mučno je, da Jabotinsky zbog toga napada Cionističku Egzekutivu i da je okrivljuje zbog nemara. Kako je u istinu s palestinskom industrijom? Svatko zna, da se jedva od godinu dana unatrag može da govori o prvim počecima, zaista ne više nego o počecima nekih industrija u Palestini. Neke olakšice u tarifu su već stvorene, i razumije se, da će odgovorne instance činiti sve, što mogu, da postignu povoljan rezultat. Ali carinska se tarifa ne ustanovljuje preko noći. Tu treba vremena, rada, truda i strpljivosti. To se može postići samo pomoću pregovora s vladom. Imademo li povjerenja u mandatarnu vlast, možemo da se nadamo, da će se postići, što je moguće. Prenosi li se pitanje u njujorsku Manhattan-Oper (ovdje je Jabotinsky održao predavanje) dobiva stvar sasvim drugačiju boju. Obzirom na državno zemljište u Palestini zastupa Jabotinsky posve kategorički zahtjev. Ono se imade odmah podijeliti onima, koji ga hoće obradivati. To se može po njegovom mišljenju učiniti samo na temelju staroga turskoga zakona, po kojemu pripadne vladi zemljište, koje se tri godine ne obrađuje. Jabotinski oštro kritikuje Cionističku Egzekutivu zbog »nemara« u toj tački. Ali on ignorira, da se ovdje ne radi toliko o nemaru, koliko o naročitim shvaćanjima. Jabotinsky nije bojažljiv, ali oni na kojima leži odgovornost, imadu pravo i dužnost da budu oprezniji. Prva je potreba cionizma, da se ne valja gubiti u nervozu i moraju čuvati nervi. Sav je židovski svijet pozdravio preporuku Saveza Naroda, da su Židovi ovlaštteni, da traže određene dijelove državnih zemljišta i svi osjeđaju, da će — kad nastupi psihološki momenat — pregovori s mandatarnom vlasti, a možda i s drugim krugovima dovesti do povoljnoga rezultata.

Zbog čega je cionizam izvoštio toliku političku pobjedu? Kako će se objasniti, da su narodi Evrope i Amerike redomice odobrili ideju židovske narodne domaje i da ne odstupaju od svoje odluke? Tajna je u tome, što se je cionizam učinio nenapadivim, t. j. da nema u njemu momenata, koji bi se ispravno mogli napasti. Cionizam se kloni svega,

UKINUĆE IZVOZNIH CARINA U PALESTINI.

Jerusolim, 16. marta (JTA). Vrhovni Komesar Palestine, Lord Plumer, potpisao je potvrdu, kojom se ukidaju sve izvozne carine za robu, osim duhana i starina. Ova je odluka za Palestinu od zamašne važnosti. Već je Sir Herbert Samuel iznio sličan prijedlog londonskom Kolonijalnom Uredu. U godini je 1920. izvezeno iz Palestine robe za 1,361.000 L; u godini 1921. za 1,499.999 L, 1922. 1,542.000 L, 1923. 1,789.000 L, 1924. za 2,059.931 L. — U svim tim godinama je uvoz daleko nadmašio izvoz. Pred kratko vrijeme izdao je glavni sekretar palestinske vlade saopćenje, da to, što se u Palestinu uvozi robe za 5,000.000 L, a izvozi samo za 2,000.000 L, ne znači da zemlja srlja u gospodarsku propast nego znači štaviše obogaćenje, jer se ponajviše uvoze strojevi, koji služe razvitku zemlje. Palestinska trgovačka bilanca nije pasivna, pa makar uvoz nadmašuje izvoz.

PLAN ZAJMA OD 50 MILIJUNA DOLARA ZA IZGRADNJU PALESTINE.

New York, 13. marta (JTA). Sudac Bernard A. Rosenblatt, američki član Financijalnoga i Gospodarskoga Vijeća Cionističke Organizacije i predsjednik osiguravajućega poduzeća Palestine Securities Juc., iznio je u jednom interview-u s dopisnikom JTA svoje mišljenje o mogućnostima planiranoga nacionalnoga zajma za izgradnju Palestine. Ovakav zajam, rekao je g. Rosenblatt mora da bazira na imovini same zemlje i na dohocima, koji se mogu radom izbiti iz te imovine, a ne na novčanim doprinosima izvana. Istaknuo je primjer Tel Aviva, kojemu je on plasirao zajam u Americi. Bogatstvo Tel Aviva raste tako, da se sada može pripremiti oveći zajam za zdravstvene uredbe. Prihod od obilgacija novoga zajma treba da se upotrijebi za izgradnju cesta, pristaništa, opskrbe vodom, javne zdravstvene uredbe. Zajam će se emitirati čim se izvrši udruženje Tel Aviva s ostalim velikim židovskim kolonijama u »Židovsku Gradsku Ligu u Palestini«. Dr. Ruppin i Henry Morgenthau predložili su zajam u visini od 50 milijuna dolara. Ne znam, smije li se preuzeti tako visoka obilgacija, ali je sigurno, da će planirana gradska Liga naići na respekt u financijskom svijetu. Značajno je, da je maleni Tel Aviv dobio novac uz 6½% dok zemlje poput Francuske, Italije, Poljske itd. moraju da plaćaju daleko više kamate.

što bi u očima kulturnoga svijeta moglo pobuditi sumnju u pravednost njegova principa. Naši su protivnici u javnom mišljenju Evrope i Amerike izgubili svaki moralni oslonac, jer ne mogu svijetu pokazati nijednu od Židova počinjenu nepravdu, koja bi mogla izazvati opravdani protest. Podjela državnih zemljišta Židovima daje našim protivnicima oružje u ruke, da podjare javno mnijenje nacija protiv nas. U vezi s konfiskacijom zemljišta počet će se shvaćati naše protivnike. I u samoj Zemlji iskoristilo bi se to kao sredstvo za hajku protiv nas. Možemo li mirne savjesti reći, da smo sada dovoljno jaki, da riskiramo borbu protiv takove hajke? U povijesti naroda je zemljišna politika uvijek vezana uz borbe i nemire. Zemljišno pitanje predstavlja posvuda ranu, koja se nerado dira. Mi Židovi vidimo na sreću pred nama mogućnosti, kod kojih možemo da se uklonimo tih opasnosti. Mi možemo zemlju kupiti i postati njezini pravi i pravni posjednici po svim pojmovima socijalnoga poretka i civilizacije. Kad smo mogli čekati dvije hiljade godina, da stupimo opet na naše tlo, moći ćemo jamačno nasmoći i toliko strpljivosti, da počekamo još nekoliko godina, dok naša pozicija bude jača a psihološki momenat povoljniji. Galut nas je stajao toliko nacionalnoga kapitala, pa neka nas geula stoji još nekoliko tuceta milijuna dolara. Dakako da je nabavljanje novaca vanredno teško pitanje, ali treba da si dozovemo u pamet Herzlovu riječ: »Sve će nam narodi oprostiti; samo ne, što nemamo novaca«. Imademo jasan primjer u Afule, gdje je došlo i do prolijevanja krvi. Naši su protivnici počeli da iskorištaju ovaj slučaj za hajku, ali nisu uspjeli, jer smo kupnjom i utanačenjem s vladom postali posjednici zemljišta i jer su svi javni faktori morali da se stave na našu stranu. . . .

Što dakle preostaje od Jabotinskyjevih programatskih točaka? Svaki objektivni Židov naći će odgovor i sam. Nitko nema ma ista protiv jedne idealističke grupe, koja služi cionizmu kao pozitivna opozicija. Mi trebamo takovu grupu. Ona ima da izvrši u našem pokretu zahvalnu zadaću. Ali ni Jabotinskyjev program, a ni njegove metode ne kreću se u tom smjeru.

PUT dr. WEIZMANN U PALESTINU.

Pariz, 17. marta (JTA). U nedjelju dne 14. marta imao je predsjednik Cionističke Organizacije dr. Hajim Weizmann da stigne zajedno sa svojom porodicom u Marseille, pa da odanle nastavi put u Palestinu. Nakon boravka u Palestini, koji će potrajati nekoliko nedjelja, vratit će se predsjednik Weizmann u Evropu, da prisustvuje sjednici Akcionoga Komiteja.

PETA GODIŠNJICA KEREN HAJESODA.

London, 16. marta (JTA). Glavni Ured Keren Hajesoda saopćio je Jevrejskoj Telegrafskoj Agenciji, da se u mnogim zemljama sprema proslava pete godišnjice osnutka Keren Hajesoda. Taj će se dan upotrijebiti i za pojačanje ackije za Keren Hajesod.

Keren Hajesod osnovan je na temelju zaključka prve izratne cionističke konferencije, koja se održala u Londonu godine 1920. Djelovati je počeo Keren Hajesod 1. aprila 1921.

Glavni ured Keren Hajesoda javlja dalje, da su izgledi za prihode u mjesecu martu veoma povoljni. Američki Keren Hajesod avizirao je oveći iznos i pored redovite mjesečne doznaka, južno afrički Keren Hajesod doznao je 7500 funti kao predoznaku na ime kampanje, koja će započeti nakon dolaska g. Nahuma Sokolova i M. Hindesa.

PRIMICI KEREN HAJESODA U FEBRUARU.

London, 16. marta (JTA). Prema saopćenju Glavnoga ureda Keren Hajesoda iznose primici KH u mjesecu februaru svega 34.180 funti.

Udružene Države doznačile su u tom mjesecu najviše od svih i to: 20.658 funti. Za njima dolaze redom Rumunjska (3.447), Finska (1270), Engleska, Holandija, Južna Afrika, Njemačka, Poljska itd.

Jugoslavija je u februaru doznačila 100 funti, pa stoji na 18 mjestu.

PUT NAHUMA SOKOLOVA I dr. M. HINDESA U JUŽNU AFRIKU.

Varšava, 17. marta (JTA). Dr. M. Hindes, član cionističkog Akcionog Komiteja i Vrhovnog Vijeća cionista u Poljskoj otputovao je u Južnu Afriku, da ondje kao član cionističke delegacije poradi za Palestinu. Na čelu te delegacije bit će g. Nahum Sokolov, predsjednik Cionističke Egzekutive, koji sada boravi u Americi.

POVIŠENJE PRIHODA ŽIDOVSKOG NARODNOG FONDA.

Primici u februaru. — Jugoslavija na šestom mjestu.

Jerusolim, 15. III. 26. (P. C.) U prvih pet mjeseci ove poslovne godine (oktobar 1925. — februar 1926.) sakupio je Keren Kajemet 99.998 funti, što upoređeno s primicima istoga perioda prošle godine znači porast od 16%. Lane su primici u istom periodu iznosili svega 86.330 funti. Ove godine nijesu sačinjeni testamenti u korist KKL a prošle je godine ovo vrelo prihoda odbacilo 2240 funti.

Glavni primici u mjesecu februaru ove godine doznačeni su iz ovih zemalja (brojke u zagradi označuju svotu, koja je doznačena u spomenutih pet mjeseci): Udružene Države 7589 funti (28.028), Poljska 2438 funti (16.537), Južna Afrika 2093 (9682), Engleska 2060 (7103), Rumunjska 1170 (6253), Jugoslavija 1135 (1726), Njemačka 939 (6105), Čehoslovačka 856 (3573).

SLUŽBENI NAZIV ŽIDOVSKOGA NARODNOGA FONDA NA NEJEVREJSKIM JEZICIMA.

Glavni Ured Židovskoga Narodnoga Fonda u Jerusolimu, javlja da je prema zaključku Direktorija Žid. Nar. Fonda traženo registrovanje Fonda u Engleskoj i da je Fond registrovan pod imenom Keren Kayemet Leisrael Ltd. Ova se transkripcija ima da upotrebljava u svim službenim poslovima i objavama Židovskoga Narodnoga Fonda i cionističkih institucija.

POPLAVA U KOVNU.

Stotine židovskih porodica bez krova.

Kovno, 16. marta (JTA). Teška poplava koja je snašla Kovno, glavni grad Litve, osobito je teško pogodila židovske stanovnike. Dio grada, što leži na sastavu Meniela i Vilije, nastavlja gotovo isključivo Židovi. Katastrofa im je uništila kuće i kućista, Bijeda je veoma velika. Organizovan je odmah pomoćni komitej. Pomoćno društvo »Egra« interveniralo je kod ICA i Jointa, koji su obećali skorou pomoć.

NUMERUS CLAUSUS U RUMUNJSKOJ.

Štrajk na svim rumunjskim univerzama.

Bukarešt, 16. marta (JTA). Ovdje održavana konferencija zastupnika antisemitskih studenata zaključila je štrajk na svim univerzama i to na neizvjesno vrijeme. U komunicju se saopćuje da rad na univerzama može započeti tek onda, kad se ispune svi njihovi zahtjevi, među kojima je prvi numerus clausus za Židove. Univerziteti se senat vijećao je danas o stanju prouzročenom štrajkom. Ministar prosvjete Angheliescu bio je zamoljen da prisustvuje sjednici. Vjerojatno je, da će se zatvoriti sve visoke škole. U tom je smislu ministar Angheliescu dao predstavnicima štampe izjavu.

VODJA AMERIČKIH SOCIJALISTA ZA IZGRADNJU PALESTINE.

New York, 14. marta (JTA). Predsjednik socijalističke partije Amerike J. W. Debs, poslao je čikaškoj konferenciji Židovskih radnika pozdravni telegram, u kojem osobito naglašuje njegovu simpatiju za palestinsko djelo, te ističe, da Židovsko radništvo u Palestini vrši zaista idealno i izgradjivalački rad.

Uvoz automobila u Palestinu.

London, 16. marta (JTA). Član Donje Kuće Walter Baker (Radnička Stranka) stavio je interpelaciju o uvozu automobila u Palestinu. Parlamentarni sekretar kod departmana za prekomorsku trgovinu Mr. Arthur Michael Samuel odgovorio je: U godini 1924. uvezlo se u Palestinu 305, u prvih 10 mjeseci godine 1925. 656 automobila. Većina je automobila uvezeno iz Udruženih Država Sjeverne Amerike.

ŽIDOVSKA DELEGACIJA KOD ANGORSKE VLADE.

Priznaje se lojalnost turskih Židova.

Carigrad, 17. marta (JTA). Kako je poznato započela je truska štampa pred neko vrijeme hajku protiv Židova. Povod hajci bila je vijest, da je 300 španjolskih Jevreja u Turskoj poslalo madridskoj vladi očitovanje lojalnosti. — Ispostavilo se, da u toj vijesti nema ni jedne riječi istine. Židovske općine u Angori, Carigradu, Smirni i Brusi protestovale su u javnim izjavama protiv hajke na Židove, te ustvrdile da je vijest o očitovanju lojalnosti izmišljena. Predsjednik kluba španjolskih Židova u Carigradu, g. Saltiel, kao i španjolsko poslanstvo u Turskoj, očitovali su u javnim proglasima, da nitko o takovoj izjavi lojaliteta ništa ne zna. Budući da je štampa usprkos svemu ustrajala u hajci, uputila se deputacija (sastojeći od prijašnjeg zastupnika Smirne g. Mazliaha, g. prof. Galante s carigradske univerze, g. Gad Franko-a, g. Simona Levi i g. Henria Soriano) u Angoru, da s predsjednikom turske republike Mustafom Kemal-pašom i članovima vlade riješe stvar, te da iznesu lojalnost turskih Židova za Tursku.

Ova se deputacija sada vratila u Carigrad. Članovi su izjavili, da su s uspjehom misije veoma zadovoljni. Predsjednik kao i članovi vlade izjavili su deputaciji, da vlada u Židovima vidi lojalni i zemlji koristan element. Napose je izjavio ministar unutarnjih posala, da od srca žali hajku štampe protiv Židova. Pa sve da je i tačno, da je malen dio Židova očitovao lojalnost kojoj drugoj državi, ne smije se zato zamjerati svim Židovima u Turskoj.

Za vrijeme boravka u Angori predala je delegacija vladi projekat upravnog sistema židovskih općina na temelju novog zakona o rastavi države od crkve. Projekat je izradila komisija, koju je izabrala konferencija svih jevrejskih općina Turske. Vlada je pregledala projekat i odobrila ga.

Sad je i turska štampa promijenila svoj stav prema Židovima. List »Djumhuriet« koji je zapravo započeo hajku, konstatuje sada da u Turskoj nema židovskoga pitanja. Turska ne će u postupanju prema Židovima nikada spasti na nivo Rumunjske ili Poljske. Vladi blizak list »Milijet« piše, da su Židovi najlojalniji element u zemlji.

Dr. EHRENPREIS NE IDE U SOLUN.

Breslava, 16. marta (JTA). Breslavskom »Jüdische Volkszeitung« javljaju iz Soluna: Rabin dr. Ehrenpreis iz Stockholma, koji je prije nekoliko nedjelja bio u Solunu, da ondje s općinom pregovara o preuzimanju rabinata, saopćio je konačno solunskoj općini, da ne će preuzeti rabinsku službu u Solunu.

PROSLAVA STOGODIŠNJICE BEČKE SINAGOGE.

Beč, 16. marta (JTA) 9. marta je prošlo 100 godina, što je posvećena prva bečka sinagoga u unutrašnjosti grada. Interesantne su ove reminiscence:

Godine 1792. dobili su bečki Židovi ograničena prava religiozne zajednice; smjeli su se organizovati kao »Koleg obrazovane klase ovdašnjih Izraelaca«. 1811. dopustio im je car Franjo I. kupnju zemljišta za gradnju sinagoge. 1820. živjelo je u Wienu 137 tolerovanih Židova. Tomu je pridolazilo nekoliko »služnika« i »stranik« Židova sa privremenom dozvolom stanovanja u Beču. Svaki netolerovani mora se dvaput mjesečno javiti u Uredu za Židove. Izuzetak bio je Emil Rothschild. Ako se koji tolerovani htio ženiti, morao je čekati, dok umre koja glava obitelji. Bilo je lakše dobiti plemićki diplom, nego tolerantsko pismo. Potpuno pravo osnovati religioznu zajednicu, dobili su bečki Židovi tek nakon uvođenja ustava godine 1848. Konstitucijom zajamčena postala su ova prava tek u godini 1867.

Dne 9. marta navršilo se sto godina od prve svečane službe Božje u sinagozi u Seitenstettengasse. 16. marta 1826. počela je redovita služba božja u toj sinagozi.

NAVODNO ĆE SE PONOVO OTVORITI DELFINEROVA TVORNICI SVILE U TEL AVIVU.

Jerusolinski hebrejski dnevnik »Doar Hajom« donosi vijest, za koju kaže, da potječe iz pouzdanoga vrelo, da Delfiner namjerava ponovno otvoriti svoju tvornicu svile u Tel Avivu, koju bi imao da vodi jedan prokušani stručnjak iz Beča.

Gradska Uprava u Tel Avivu odlučila je da Delfinovu tvornicu oslobodi od gradskoga poreza sve do g. 1930. pod uvjetom da tvornica za kratko vrijeme započne radom.

BUDIMPEŠTANSKA AKADEMIJA ZNANOSTI ZA ŽIDOVSKU NARODNU BIBLIOTEKU.

Budimpešta, 16. marta (JTA) Delegat jerusolimskog glavnog biroa KKL Bela Szekely, govorio je s generalnim sekretarom madžarske akademije znanosti, dr. Eugenom Balogh, da ga interesuje za židovske kulturne institute u Palestini. Dr. Balogh, koji je dobro informiran o kulturnim institucijama Palestine, izjavio je, da je u zadnje vrijeme u kontaktu sa Židovskom Narodnom Bibliotekom, te da joj peštanska akademija namjerava pokloniti sva svoja, a on sam (dr. Balogh) sva djela madžarskih klasika. Madžarska se Akademija topla zahvaljuje židovskom pjesniku Avigdoru Hameiri u Palestini, za majstorski prijevod Madačove »Tradije čovjeka« na hebrejski.

DRAJV JOINTA POVIŠEN NA 20 MILIJUNA DOLARA.

New York, 15. marta (JTA). Konferencija vodja Jointa, koja se je održala u stanu Mr. Felix M. Warburga stvorila je zaključak, da se objavi apel na američko židovstvo da se obzirom na nevolju koja vlada među Židovima na Istoku Evrope svota, koja se ima sabrati u tri godine u svrhu pripomoći tim Židovima povisi od 15 milijuna na 20 milijuna dolara. Kvota, koja otpada na New York povisuje se prema tome od 4 na 6 milijuna dolara.

Iz štampe

Članak »Pojmovi se bistre« u »Nar. Žid. Svijesti«. — »New Palestine« i preseljenje Keren Hajesoda u Palestinu. — »Obzorov« poljski prilog i statističke date o Židovima. — »New Judea« i ijar-akcija u Jugoslaviji.

U »Narodnoj Židovskoj Svijesti« od 12. marta nalazi se na uvodnom mjestu članak »Pojmovi se bistre«, koji ima da bude deklaracijom ispred grupe oko »Narodne Židovske Svijesti«. Povod je članku boravak izaslanika Radnoga Odbora Saveza Cionista gg. Hansa Hochsingera i inž. Otona Rechnitzera u Sarajevu. U članku se ponajprije pohvalno govori o samim ličnostima spomenute gospode a onda naglašava, da se njihovim boravkom u Sarajevu nije ništa promijenilo.

Pisac članka nastavlja, da grupa oko »Narodne Židovske Svijesti« nije jedna na cionističkoj bazi organizovana jedinica, čime misli reći, da ta grupa nije kao takova u sklopu Cionističke Organizacije i da prema tome nije organizatorno podređena nijednoj cionističkoj instanci, dakle ni Savezu Cionista za Kraljevinu SHS. Ona ima svoju pozitivnu zadaću, da iznad rada u cionističkom smjeru radi u prvom redu na zbližavanju Seferada i Aškenaza. Grupa »priznaje de jure i de facto u Sarajevu postojeće i silom prilika stvoreno stanje«, ali je potpuno rezervisana prema Mjesnoj Cionističkoj Organizaciji, jer da ta nije cionistička. Za nerad M. C. O. u Sarajevu nema se nitko drugi kriviti, nego vodstvo te M. C. O., jer je, izvodi pisac, nitko nije kušao prijeći u radu. Argumenat sarajevske M. C. O., da je bila priječena u radu time, što je grupa »Oko Narodne Židovske Svijesti« imala neki direktni aranžman s Radnim Odborom (Pisac je očito mislio s Upravom KKL Ured. »Židova«) i što je direktno slala novac u Zagreb. Taj argumenat pisac pobija tvrdnjom, da se nitko ne može prijeći, da za KKL sakupljeni novac šalje izravno u London ili Jerusolim. Stvarnim detaljem (sabiranje prinosa za zlatni šekel) potkrepljuje pisac tvrdnjom, da grupa oko »N. Ž. S.« nije priječila cionistički rad ni u danima najžešće borbe. Stvar je ličnoga ukusa, hoće li se sjediti za istim stolom s ljudima, »koji su se ogrješili protiv najosnovnijih jevrejskih i cionističkih postulata«. Grupa oko »N. Ž. S.« je protiv saradnje s protivničkom grupom, jer je odgovor na pitanje, kakove bi koristi bilo odatle negativan; uspjeh ne bi bio veći od onoga, što se može postići, ako svaka grupa u svome krugu intenzivno radi za cionističke zadatke. Grupa oko »N. Ž. S.« kaže se dalje, zna što hoće i ona vodi računa o svim faktorima i mogućnostima; udešavanje njenoga stava je stvar dobro promišljene taktike. Saradnja je — ako je protivničkoj grupi iskreno do saradnje i zbliženja — moguća na drugim područjima gdje grupa hoće da zajednički radi na dobru cjeline (na političkom i komunalnom području dakle). Vodstvo M. C. O., koje nije cionističko, htjelo bi da se riješi balasta, ali grupa oko »N. Ž. S.« ne će nikome da omogućava »bjegstvo iz cionizma«.

Na kraju se članka konstatira, da je grupi oko »N. Ž. S.« svejedno kako će Radni Odbor Saveza Cionista sad, kad je situacija čista, početi da riješi spor, da li internim liječenjem ili kirurškom amputacijom. »Mi — veli se dalje u članku — ostajemo isti: kao što smo i bili: vjerni pristaše Cionističke Organizacije i voljni, da prema svojim silama i mogućnostima najsvjesnije izvršimo svoje cionističke dužnosti, odgovorni jedino našoj jevrejskoj savjesti.«

Ovome članku »Narodne Židovske Svijesti« imamo da napomenemo:

Pisac naglašava lojalnost prema Cionističkoj Organizaciji, a podjednako ističe, da grupa oko »Narodne Židovske Svijesti« nije podređena cionističkim instancama. Bit će da je pisac imao razloga da toliko istakne ovaj momenat. Ali nam se ipak čini, da je, recimo, jurnuo na vjetrenjače. Tko pozna uređenje Cionističke Organizacije znat će, da pojedina društva makar bila organizovana i na Bazelskom programu nijesu samim tim faktom podređena kojoj podružnoj ili glavnoj instanci Cionističke Organizacije. Radi se o nečem drugom. U grupi oko »Narodne Židovske Svijesti«, koliko je nama poznato, okupljen je oveći broj sarajevskih plaćalaca šekela. Ovi su plaćalci šekela članovi Cionističke Organizacije. Svjetska Cionistička Organizacija dijeli se na pojedine zemaljske organizacije i federacije. Te zemaljske organizacije okupljaju redovito one cioniste, koji nijesu organizovani unutar Cionističke Organizacije u posebnim priznatim frakcijama (kao što je na pr. slučaj u Poljskoj i drugdje). Na teritoriji Kraljevine SHS je medjustanica između plaćalaca šekela na toj teritoriji i Svjetske Cionističke Organizacije Savez Cionista za Kraljevinu SHS. Vodstvo se toga Saveza ima starati za rad na svojoj teritoriji. Posredstvo — organizatorno — između toga vodstva i plaćalaca šekela su Mjesne Cionističke Organizacije. Vodeći računa o stvarnim prilikama i o praktičnom radu počesto se dešava da Savez Cionista opći i s nekim društvima, koja mu inače nikako nijesu kao takova organizatorno podređena. Tako je to slučaj i s grupom oko »Narodne Židovske Svijesti«. Na tu se grupu obraćalo vodstvo Saveza Cionista samo za to, da se stvore što bolje mogućnosti skupnoga rada u Sarajevu, a ta grupa, kako rekosmo,, predstavlja oveći broj sarajevskih plaćalaca šekela, koji su inače, kao i svi ostali plaćalci šekela u Sarajevu, s formalnoga gledišta u smislu saveznoga statuta, članovi sarajevske M. C. O. Stvar je svakoga pojedina kako će on da udesi svoje vladanje unutar jedne organizacije, da li će na pr. uz vodstvo M. C. O. ili u opoziciju. Mjesna Cionistička Organizacija u jednome mjestu bnhvača sve plaćalce šekela u tom mjestu. Neispravno je dakle, da se netko, tko plaća šekel stavlja izvan okvira zemaljske organizacije. Nema direktnih članova Svjetske Cionističke Organizacije. Sarajevska M. C. O. nije po našem mišljenju nikakovo specijalno udruženje, ona je, što joj i ime kaže, mjesna organizacija svih plaćalaca šekalim u Sarajevu. Samim faktom kupnje šekela svatko je član M. C. O. svojega mjesta.

Dakle se u Sarajevu može da govori samo o tom, valja li saradživati.

U članku je riječ o jevrejskoj savjesti, deklarativno se tuđe kaže, da će grupa i dalje najsvjesnije vršiti svoje cionističke dužnosti, ostajući vjeran pristaša Cijonističke Organizacije. Ona bi prema tomu bila spremna na stvarnu saradnju na cionističkom području kao opozicija unutar M. C. O. Ako je pisac članka to ovako shvatio onda je sve u redu. A ako nije, kako to izgleda prema čitavom duhu članka, onda je pisac u stvari nedosljedan. Biti cionista a ne plaćati šekel je ispraznost, a plaćanje šekela donosi i konzekvence.

*

Glasi američkih cionista »New Palestine« piše u broju od 19. februara o toj temi ovo: Cijonistička je Egzekutiva napokon nakon mnogih vijećanja ponukana g. Lipsky-jem (koji nije govorio samo kao član Egzekutive, nego također po nalogu Američke Cijonističke Organizacije) definitivno odlučila, da se glavni ured Keren Hajesoda preseli u Jerusolim. Preseljenje će, kako se obećaje, uslijediti prije ljetnih praznika. Ne samo Keren Hajesod, nego i hebrejsko glasilo Egzekutive »Ha'olam«, kao i njezin propagandni departman preselit će se u Jerusolim.

Već je pred nekoliko godina bilo jasno, da je došlo vrijeme da se Jerusolim učini pravim centrom cjelokupnoga cionističkoga djelovanja, centrom, iz kojega će se zaista voditi cionistički pokret cijeloga svijeta. Nesuglasnost, koja je zadnjih godina obzirom na pitanje: Jerusolim ili London postojala, nije bila povoljna po cionistički pokret. Otežala je opstanak jake Egzekutive i ustalenie vodstva, što bi bili u stanju, da se bave svim cionističkim problemima. Prouzročila je također podjelu između djelokruga Palestinske Egzekutive, koji obuhvaća cionističke agende i djelokruga Londonske Egzekutive, koji se tiče galutskog-aspekta pokreta. Veći je dio cionističkog rada sada koncentrovan u Palestini. Radi propadanja života Organizacije u Evropi, nema sada u Evropi mjesta, koje bi bilo sposobno, da kao podesni upravni centar služi galutskim interesima. Zacijelo je London od svih mjesta na zemlji najmanje podesan za cionistički centar. London nema pozadine organizovanoga židovskog života. Može se samo upotrebljavati za političko zastupanje i za ono propagandno djelovanje, koje potrebuje specijalno politički rad. Kad bi već osim jerusolimske centrale bila još jedna u galutu, tad bi to moralo biti tamo, gdje je cionistički pokret manifestovao svoju najveću snagu. U sadašnje doba mogle bi se za jedini židovski centar, koji bi mogao uplivisati na cijeli židovski svijet van Palestine, uzeti Udružene Države.

Ali naše je najčvršće uvjerenje, da interesi pokreta zahtijevaju čvrsto koncentrovanu autoritativnu Egzekutivu s nepodijeljenim pravom vodstva, i to ne u galutu, nego samo u Palestini. Došlo je za nas vrijeme, da demonstriramo potpunu vjeru i pouzdanje u našu budućnost u Palestini. Mi sakupljamo sada u Erecu naše najbolje sile, podižemo ondje Židov Narodnu Biblioteku, stvaramo naše sveučilište, kupujemo zemlje za milijone dolara, potičemo hiljade Židova, da idu u Erec. Struja života kreće si put u Palestinu. Ako mi poduzimljemo sve to u vjeri u ondje stvorene političke okolnosti i s osjećajem, da je naša budućnost sigurna, tad je neuklonivo, da Centrala Cijonističke Organizacije, koja mora da ravna izgradnjom Palestine i koja ima da organizuje galutske Židove, mora imati sjedište u Palestini. Premda je odluka Egzekutive ponešto zakašnjela, mi je ipak pozdravljamo, da je našla dovoljno odlučnosti, da definitivno i bez opoziva glavni dio svojga djelovanja prenese u Palestinu.

*

Ugledni zagrebački dnevnik »Obzor« imao je u svome broju od nedjelje 14. ožujka poseban prilog posvećen političkim, kulturnim i gospodarskim prilikama Poljske, na kojem su prilozi saradživali odlični poljski stručnjaci. U raznim člancima toga bogatoga priloga nalaze se i neki statistički podaci o Židovima u Poljskoj, koje ovdje donosimo.

Prema službenim podacima iz god. 1921. nalaze se među narodnim manjinama u Poljskoj Židovi po broju svom na drugom mjestu (iza Rusina) pa ih imade 2,121,000 t. j. 7.8% od čitavog pučanstva. — U poljskome Sejmu (parlamentu) jest Židovski Klub (Kolo zydowskie), koji okuplja 4 židov. stranke, imade 34 poslanika i 12 senatora, a po brojčanosti se snazi nalazi na petome mjestu. — U članku Jana Cynarskog o pučkim i srednjim školama u Poljskoj nalaze se među ostalim i slijedeći podaci o Židovima (podaci potiču od ministarstva prosvjete): Od općeg broja 27,384 osnovnih škola bio je u 22,347 škola nastavni jezik poljski, u 1217 njemački, u 3,025 ukrajinski, u 32 bjeloruski, u 39 češki, u 92 litavski, u 113 židovski (jidiš), 71 hebrejski, u 11 ruski.

»Nastavni jezik u većini srednjih škola, dakako, da je poljski (u 663 škole), 19 škola imaju utrakvistički karakter, t. j. imaju dva nastavna jezika (redovito poljski i jedan jezik narodnih manjina). U 82 škole bio je nastavni jezik drugi (a ne poljski) i to: u 34 njemački, u 20 ukrajinski, u 2 bjeloruski, u 10 ruski, u 7 hebrejski, u 6 židovski, u 2 francuski, i u 1 litavski. O tomu, da se poljski jezik ne nameće pučanstvu silom, nego da ga druge narodnosti uče rado s obzirom na svoj vlastiti interes, svjedoči činjenica, da postoji 87 privatnih škola (s poljskim jezikom kao nastavnim), osnovanih specijalno za židovsku mladež inicijativom židovske javnosti.

»O odnosu prema narodnim i konfesionalnim manjinama svjedoči činjenica, da srednje škole u državi pohađa 23 posto židovske mladeži, premda je u čitavoj državi procenat Židova daleko manji od 10.5 posto. Primjenjen je dakle princip potpunije tolerancije i ravnopravnosti.

Ne ćemo nikako da sumnjamo u ispravnost ovih iz službenih vrela prenesenih podataka, ali moramo da uočimo fakat, da je pisac gornjih redaka povadio argumente za toleranciju iz podataka o srednjim i pučkim a ne o visokim

SVIMA PRIJATELJIMA KEREN KAJESODA I OBNOVE EREC JISRAELA.

Odlukom Saveznog Veća Saveza Cijonista u Kraljevini SHS od 19. oktobra 1925. god. preneti je centrala Keren Hajesoda za Jugoslaviju u Beograd i uprava sa istom predana Kuratorijumu sastavljenom od potpisanih članova.

Da bi Kuratorijum Keren Hajesoda mogao uspješno izvršiti povereni mu zadatak, poziva sve ustanove i sva lica, koja su do sada vršili funkcije mesne kuratorije Keren Hajesoda u našoj zemlji, da stupe sa centralom u Beogradu u vezu i sa istom porade na daljem uspješnom radu.

Kuratorijum Keren Hajesoda u Beogradu gotov je, da svima mesnim Kuratorijima stavi na raspoloženje svu građu, sve podatke, koji im nedostaju za uspješno prikupljanje obećanih doprinosa, a apeluje na sve mesne Kuratorije i lica kojima na srcu leži Obnova Jevrejske Domovine, Erec Jisraela, da se energično, predano i svesrdno zauzmu za prikupljanje maasera od onih lica, koja su se već obvezala da isti dadu, kao i kod onih lica, koja to do sada još nisu učinila.

U mestima gde nije postojao Kuratorijum, treba Mesna Organizacija, Opština i sva udruženja jevrejska, da izaberu iz svoje sredine najenergičnije, najrevnosnije i najuglednije radnike, koji će organizovati rad Kuratorijuma Keren Hajesoda i prikupiti maaser od svih svojih sumišljenika, jer osnovati mesni Kuratorijum u svakome gradu jeste najvažniji uslov za uspješan rad celokupne organizacije Keren Hajesoda u našoj zemlji.

Uprava Keren Hajesoda u Beogradu rado će i radom i savetom, materijalno i moralno pomoći sve mesne Kuratorije, a izašiljanjem svojih predstavnika, kao i preko izaslanika svetske organizacije Keren Hajesoda obavestavati sumišljenike o potrebi i radu na obnovi Erec Jisraela, o dosadanjim uspesima i razvoju organizacije i poslova Keren Hajesoda.

Iščekujemo u najkraćem vremenu izveštaj iz pojedinih mesta, da je u njima već osnovan mesni Kuratorijum na osnovu gornjih navoda, zatim imena izabranih lica u Mesnu Upravu Kuratorijuma, saopštenje o mišljenju pojedinaca i korporacija, kako se može u njihovom gradu razviti uspješan rad za Keren Hajesod, kao i spisak sadašnjih i budućih priložnika za Keren Hajesod.

Izveštaj iz pojedinih mesta, da li je potrebno da ko od nas iz Beograda dodje tamo radi potpomaganja rada i sve rečene izveštaje treba slati na adresu:

Uprava Keren Hajesoda Jugoslavije, Beograd, Trgovačka ulica br. 1. Beograd, 1. februara 1926.

UPRAVA KEREN HAJESODA ZA JUGOSLAVIJU.

Predsednik:

Dr. David Alkalaj.

Potpredsednik: Dr. Fridrih Pops.

Glavni Kurator: Lazar Avramović.

Sekretar: Avram M. Koen.

Članovi: Dr. Solomon Alkalaj, dr. David Albalaj.

školama, Numerus clausus, na koji se pomišlja, kadgod je govor o školama u Poljskoj uveden je za visoke škole. O tome citirani izvještaj štiti. Nama je poznato iz mjerodavnih podataka, da prilike na visokim školama u Poljskoj i te kako govore protiv konstatacije g. Jana Cynarskog, jer na njima nema tolerancije i ravnopravnosti.

*

Posljednji broj oficijelnog organa Cijonističke Egzekutive »New Judaea« (London) od 12. marta donosi u »Pregledu štampe« među ostalim i sadržaj uvodnika »Židova« od 12. II. o. g. »Upravi čas«, koji se bavi ijar-akcijom meseca organizacije.

U istom broju »New Judaea« nalaze se štampane neke važnije rezolucije, koje su u zadnje vrijeme primljene na cionističkim vijećima u raznim zemljama. Među ostalim rezolucijama nalaze se i rezolucije posljednjeg Sav. Vijeća Saveza Cijonista o povjerenju Cijonist. Egzekutivi, i o Svjetskoj sefardskoj organizaciji. U prošlom broju »New Judaea« odštampana je rezolucija Sav. Vijeća o hašhari.

IZLOŽBE ŽIDOVSKIH UMJETNIKA.

Slikarske izložbe Liliena u Budimpešti i Strucka u Rimu.

U Nemzeti Szalonu u Budimpešti otvorena je upravo izložba djela pokojnoga židovskog slikara E. M. Liliena. U pet velikih dvorana izložena su njegova djela iz raznih doba njegovog umjetničkog stvaranja. To je jedna od najvećih izložaba velikog židovskog umjetnika.

U Rimu priredio je Herman Struck, židovski slikar, svoju veliku izložbu, koja je veoma uspješna.

PONOVNO OTVORENJE PALESTINSKOGA VELESAJMA.

Prvi palestinski glasoviri.

Jerusolim, 15. marta (JTA). Palestinski velesajam koji je lani toliko uspješna, ponovno će se otvoriti 16. marta, a bit će otvorena do 10. aprila. Na njoj će biti izloženi također prvi u Palestini izradjeni glasoviri.

Mnogo turista u Palestini u mjesecu januaru.

Prema službenim podacima došlo je u Palestinu u mjesecu januaru 3390 turista i hodočasnika.

IZ JUGOSLAVIJE

JEDAN DOBAR PRIMJER.

Rad u Prištini.

(Od našeg redovitog B. J. dopisnika.)

Varoš Priština, koja ne broji više od 30 jevrejskih porodica imala je do prošle godine godišnji kontingent za Žid. Narodni Fond u visini od 2000.— dinara. Ta se svota redovito sakupila svake godine i poslala u Zagreb. Povereništvo N. F.-a, kao i u opšte sve cijen. poslove vodi tu omladinsko društvo »Esperansa«, koje muku pati da zadovolji sve novčane zahteve centrale iz Zagreba, koji u istini u većini slučajeva gotovo nadmašuju mogućnosti.

Kao svagde u Južnoj Srbiji tako i u Prištini sav jevr. društveni rad pati od pomanjkanja dovoljnoga broja sposobnih i aktivnih ljudi. Društvo »Esperansa«, koje od te bolesti najviše boluje, može ipak začuditi svojim uspesima na polju cijen. rada, sve one, koji poznaju prilike u Prištini. To društvo opravdava pred jevr. građanima svaki novčani zahtev »Centrale«, jer »da ne bi bilo potrebno ne bi se ni tražilo«; tako se na sve moguće načine i uz pripomoć celokupnog žid. pučanstva nastoji da se tražena svota namakne. Nekoliko primera:

Prilikom proslave otvaranja Jerusolimske Univerze došao je ovde cirkular od Saveza, kojim se je pozivalo da se jevrejska opština upiše u Zlatnu Knjigu KKL. Ovaj zahtev, kako je poznato, bio je upućen svima jevr. i cijen. institucijama, a koliko sam mogao doznati od bilješke »Židova«, neznan broj varoši se tome odazvao. Medjutim za Jevreje Prištine je taj cirkular značio ono što svakako i treba da znači: sve jevrejsko stanovništvo — bez izuzetka — moralo je da daje svoj obol Nar. Fondu i tako se njihova opština upisala u Zlatnu Knjigu.

Akcije za N. F. nisu u svom provodjenju ovde posve analogne načinu rada u drugim mestima. God. kontingenat za N. F. se ovde obično namiče time što se prazne kutije i što se na svatovima sakuplja. Ali pošto se do sada nikad nije samo na ova dva načina moglo sakupiti celokupan kontingent, to se onda ide od radnje do radnje i traži da svaki nešto daje »para inčir el kontingent« (za postignuće kontingenta). I evo ovako Priština još nije ni jedne godine poslala N. F. u Zagreb svotu ispod svoga kontingenta.

Ove godine naše povj. N. F. u Zagreb kao da je htelo staviti Prištinu na probu. Ono je naime utrostručilo god. kontingenat ovoj varoši. Predsednik Omladinskog Društva »Esperansa« gosp. Benjamin Mandil, koji se uvek najviše zalagao za cijen. rad u toj varoši, bio je jako uzbuđen kad je pročitao pismo zagrebačkog povereništva, u kojemu se društvo izveštava da ima ove godine da plati N. F. tri puta više nego prošle godine. Ali »ne!« se ipak ne sme kazati. Posle nekoliko dana razmišljanja o tome, kako da se dodje do traženog kontingenta — pala je odluka na sednici uprave Jevr. Opštine da se stavi u opštinskom god. budžetu 2000 dinara za N. F. Učinilo se to naročito zauzimanjem predsednika opštine g. Ašera B. Davida i odbornika gg. Gavriela Nayona i Avrama B. Hajima. Priština zaslužuje svaku pohvalu za njen agilan i savestan rad i trebala bi da služi kao primer naročito gradovima Južne Srbije, kojima moram ovdje da uputim jedan apel, da nastoje da se i one što pre pokažu. Jevrejska svest kao i volja za ispunjenje jevr. dužnosti hvala Bogu ne fali u ovim krajevima ni jednom Jevrejini — samo još treba uložiti i nešto truda.

B. J.

BJELOVAR.

Purimska priredba. — Izbori za novo gradsko zastupstvo.

(Od našega redovitog dopisnika.)

Na 7. marta o. g. održala se najavljenja purimska priredba Židova grada Bjelovara, koja je i potpunoma uspješna, te slovi kao najuspješnija priredba ove sezone. Uz brojno židovsko građanstvo posjetilo je ovu priredbu i mnogo uglednog nežidovskog svijeta, a napose reprezentanti civilnih i vojnih vlasti, te priličan broj gostiju izvana. Priredba otpočela je koncertom u kome je sudjelovao orkestar židovskog glazbenog društva, poznata umjetnica sa zagrebačke opere gđja. Tinka Wesel Polla, operni pjevač M. Čulić-Dragun uz pratnju prof. E. Krauta, te gđja Fricika Val iz Zagreba. Poslije uspješnog koncerta razvio se animirani ples do jutra uz pratnju vojne muzike, orkestra žid. glazbenog društva i kavanskog umjetničkog tria, koji je zabavljao goste u posebno raskošno uređenom baru.

Valja istaći, da su kod ove priredbe uzeli aktivno učešće i oni slojevi, koji nisu dosada Keren Kajemetu bili osobito skloni, kako je najveći dio čistoga prihoda priveden Keren Kajemetu, to isto daje dobar primjer da bi se uz zgodan modus dalo u ove svrhe mnogo postići.

*

Na 11. aprila o. g. obaviti će se izbori za celokupno gradsko zastupstvo grada Bjelovara, i već sada se Bjelovar nalazi u atmosferi ovih izbora. Židovi grada Bjelovara istaći će ponovo svoju zasebnu listinu, kao i kod prošlih izbora, samo što će ovoga puta, kako se nadamo, poći na izbore mnogo složnije, tako, da se sa priličnom vjerojatnošću možemo nadati, da će bjelovarski Židovi dobiti dva mandata.

Dne 16. marta sastao se veliki dio građanstva na sastanak, na kome se imala postaviti i kandidatska listina, a po svoj prilici sa nosiocem cionistom drom. Hinkom Gottliebom, predsjednikom božoštovne općine, koji je i kod posljednjih izbora bio jedini izabran kao židovski delegat.

(J. W.)

~: FOTO-ATELIER ~:
WEINRICH I DRUG - ZAGREB
ILICA 34 TELEFON 7--59

ZAGREB.

Glavna skupština »Jevr. Seifard. Stud. Kluba« u Zagrebu. Dne 16. III. o. g. održana je glavna skupština »Jevr. Seifard. Stud. Kluba«. Nakon održanih referata društvenih funkcijonara, podijeljen je jednoglasno apsolutorij odstupajućem odboru uz zapisničku hvalu. Na istoj izabran je slijedeći odbor: predsjednik: Josef Levi, abs. med; potpredsjednik: Avram Pinto, cand. phil; tajnik: Elizer Levi, stud. phil; blagajnik: Ašer Kabiljo, cand. ing; knjižničar: Jakob Attias, stud. phil; odbornik: Jakob Altarac, abs. med; revizor: dr. Juda Levi, stud. phil.

Samu Schönberg. U srijedu dne 17. marta preminuo je u Zagrebu nakon kratke i teže bolesti u 89. godini života g. Samu Schönberg. U pokojniku gubi svojega tasta gosp. Davida Spitzera, potpredsjednik Radnoga Odbora Saveza Cijonista. Sahrana preminuloga obavljena je u petak dne 19. o. mj. u 3 sata poslije podne. G. Davidu Spitzeru i čitavoj raštranoj porodici izražavamo ovdje naše puno saučešće, a pokojniku zihrono livraha.

Proslava godišnjice osnutka Cercle Hatarbut-a. U subotu dne 13. o. mj. proslavio je agilni židovski klub Cercle Hatarbut u svojim prostorijama na Peščenici prvu godišnjicu svojega osnutka. Svečane govore održali su predsjednik Cercle-a dr. Feliks Kohn i rabini dr. Gavro Schwarz. Izvještaj o proslavi i prikaz razvitka Cercle Hatarbuta donijet ćemo u narednom broju.

Iz Makabija.

Novi se članovi, ikako je već javljeno, primaju još tokom ovoga mjeseca.

Nogometna sekcija održala je u ponedjeljak dne 15. o. mj. glavni godišnji sastanak, pa je izabran slijedeći odbor: Pročelnik: dr. Ivan Spitzer; referent: Zvonimir Fuchs; oružar Natan Walder. Trajnici na igralištu Concordije utorkom i četvrtkom poslije podne.

Gimnastička sekcija (prednjački zbor) izabrala je vodjom: Dragana Pfeiffera, zamj. vodje Samuela Deutscha, tajnikom Slavka Deutscha, oružarom Meira Muenza.

Svi dopisi imaju se slati na Poštanski pretinac broj 236. Tajništvo ima uredovne satove od 18 do 20 sati.

Lako-atletska sekcija.

Na II. red. glavnoj skupštini lakoatletske sekcije izabran je ovaj odbor: Pročelnik: Hugo Schlesinger; referent: Vlatko Hirschl; oružar I: Hinko Schlesinger, oružar II: Mirko Hirschl, oružar III: Robert Weiller; odbornici: Alko Kohn, Joža Stein, Joža Wachs, Vlado Rechnitzer.

Dopisi na lako-atletiku se šalju se na društveni adresu: Poštanski pretinac 236.

Upisi novih članova sekcije vrše se u tajništvu društva (Makabijski Dom, Palmotičeva ulica 22, I kat, od 8—20 sati) ili na redovitom treningu sekcije, koji se održava ponedjeljkom, srijedom i petkom od 4 sata dalje na igralištu Concordije. Upozoravaju se svi članovi sekcije, da redovito polaze trening.

Referent.

Čajanka Makabija održava se u nedjelju dne 21. o. mj. u Makabijskom Domu od 5 sati poslije podne do 12 sati u noći. Ulaznica je Din. 5. Bon za čaj Din. 10.

Iskaz darova za Jugoslavensku Halučku Farmu.

Radi nedostatka mjesta, a naročito zbog većeg iskaza Žid. Narodnog Fonda, izostao je u ovom broju iskaz doprinosa za Jugoslavensku Halučku Farmu, pa ćemo ga objelodaniti naredni puta.

Književnost

KNJIŽEVNIČKI JUBILEJI.

U zadnje vrijeme zaredaše razni jubileji znamenitih židovskih književnika, učenjaka i publicista. Iza jubileja Nathana Birnbauma, Schitlowskog i dr., ovih su se dana slavili jubileji: 25-godišnjica književnog rada velikog židovskog književnika Šaloma Aša, 50-godišnjica života znamenite židovsko-njemačke lirčarke Elze Lasker-Schiller, koju treba naročito da istaknemo zbog njenih vanrednih lirskih »Hebräische Balladen« te 60-godišnjica života čuvenoga žid. učenjaka prof. Samuela Kraussa, koji je znamenit napose radi svojih velikih djela »Grichische und lateinische Lehnwörter in Talmud, Midrasch und Pargum« te djela »Talmudische Archäologie«, koja imadu svjetski glas.

Sedamdesetogodišnjica pjesnika Dolickoga.

Nacionalni hebrejski pjesnik Dolicki rodom iz Poljske a sada boravi u Americi navršit će 13. marta 70 godina svoga života. Dolicki je stvorio veliki niz hebrejskih poema. On je duševni baštinik prvoga nacionalnoga pjesnika moderne hebrejske literature, Jehude Leib Gordona, koji je na smrtnoj postelji predao Dolickome svoje pero. U Bjalistoku, gdje se rodio Dolicki, konstituirao se komitej, koji će u čitavoj Poljskoj aranžirati jubilarne večeri posvećene Dolickome.

Hebrejski prijevod glavnog Einsteinovog djela o teoriji relativiteta.

Dr. Jacob Grünberg preveo je na hebrejski glavno djelo prof. Einsteina: »Ueber die spezielle und die allgemeine Relativitätstheorie«, te će taj autorizovani prijevod naskoro izaći.

Grosse jüdische Nationalbiographie mit mehr als 8000 Lebensbeschreibungen namhafter jüdischer Männer und Frauen aller Zeiten und Länder. Ein Nachschlagewerk für das jüdische Volk und dessen Freunde von S. Wininger. 1. Band Abraham-Esobi. Druck »Orient«, Czernowitz. (1. bis 4. Lieferung).

Židovska javnost treba da se upozori na ovo interesantno i originalno djelo, koje je upravo počelo da izlazi. Izdavač toga velikog djela, S. Wininger, uzeo si je za zadatak, da sakupi biografije svih uvažanih Židova. U tu zbirku ne dolaze samo oni Židovi, koji su na židovskim poljima nešto vrijednoga

Broj telefona

Saveza Cijonista, Uprave Keren Kayemet Leisraela, Uredništva i Uprave »Židova«

je

21-11

IZVEDBA PALESTINSKOGA FILMA.

(Balkan Palace)

u nedjelju dne 28. marta u

(11 sati prije podne).

Pored ostaloga prikazivat će se i film o svečanom otvorenju Hebrejskoga Sveučilišta.

Preprodaja karata u Upravi »Židova«, Illica 38. I. (Zgrada Obrtne Banke). Na blagajni se ne će prodavati ulaznice, pa ih valja nabaviti u preprodaji.

ČISTI PRIHOD U KORIST ŽIDOVSKOG NARODNOG FONDA.

KOPRIVNICA.

(Boravak izaslanika Radnoga Odbora Saveza Cijonista.)

U subotu dne 13. III. i nedjelju dne 14. III. 1926. boravili su u Koprivnici gg. dr. Hinko Gottlieb iz Bjelovara i inž. Oto Rechnitzer iz Zagreba, da porade oko intenziviranja cijonističkoga pokreta u Koprivnici. U subotu na večer održala su gg. pouzdani sastanak sa predstavnicima tamošnjeg židovskog građanstva, koji je bio vrlo dobro posjećen. Na tome sastanku bilo je govora o cijonističkom pokretu uopće, a o njegovim mogućnostima u Koprivnici napose. Svi su se prisutni saglasili u tome, da je u Koprivnici moguć življivi cijonistički rad, tek treba za to vanjskog podstreka i reorganizacije mjesne grupe. U tu svrhu obećala su gg. poradići na tome, da članovi R. O. više puta u godini posjete Koprivnicu uz istaknute članove pokreta. U svrhu reorganizacije M. C. O. izabran je na ovom sastanku novi odbor sa g. inž. Steinom na čelu. U nedjelju prije podne održan je sastanak židovskog građanstva, na kome je g. inž. Rechnitzer razložio važnost organizacije u cijonističkom pokretu, a s time u vezi rad za sve cijon. institucije, a g. dr. Gottlieb dužnost svih slojeva Židovstva, da saraduju na obnovi Palestine žid. naroda. Govor g. dra. Gottlieba bio je saslušan pomno po svim prisutnima, među kojima smo vidjeli predstavke bogoštovne općine, njenog predsjednika g. dra. Pulgrama i potpredsjednika g. dra. Stejnera.

Nadamo se, da je ovom posjetom dat jak podstrek daljem cijonističkom radu u Koprivnici.

ČAKOVAC.

Dječja purimska priredba Žid. Oml. Društva.

(Od našega redovitog dopisnika).

Dne 7. o. mj. priredilo je Žid. O. Društvo kostimiranu dječju purimsku zabavu. Same tačke programa bile su ispunjene živim slikama četiriju god. doba, zatim dvjema deklamacijama, gdje su se osobito istakli mali Vajda i Grünwald pa tri sobarice, Ibi Scheyer, Dora Graner i Magda Neumann. Iza toga slijedio je rokoko ples, koji je plesalo 6 djevojaka. Zabava se je dalje razvijala u vanrednom animu, te je veselje potrajalo sve do jutra, dok su djeca otišla oko deset sati u noći kući, kad su saznala rezultat izbora triju najljepših kostima. Kao konferansie fungirala je mala Vera Heitzler.

ČASOPIS.

»The Jewish Quarterly Review«.

Ovu židovsku reviju na engleskom jeziku izdaje Dropsie College, Philadelphia (redaktor Cyrus Adler). U januarском broju nalaze se neki interesantni članci kao: Osnutak Rima u Talmudu (dr. P. Rieger); Novi materijal za povijest hebrejske i arapske filologije u 10.—12. vijeku (Dr. S. Poznanski); Židovsko-arapske pravne isprave (dr. H. Hirschfeld); Pali andjeli u židovskoj, kršćanskoj i muhamedanskoj literaturi (dr. L. Jung) i dr. — Pretplata za taj časopis iznaša godišnje 3 dolara.

»Menorah«.

Posebni broj: »Hundert Jahre Wiener Stadttempel«.

Dobro uređivani žid. časopis »Menorah«, jüd. Familienblatt für Wissenschaft, Kunst u. Literatur (Wien I. 1., Fach 161) izdao je prigodom 100 godišnjice prve židovske sinagoge u Wenu poseban broj sa prilozima uvažanih žid. učenjaka Dr. H. P. Chajesa, Prof. dr. S. Ehrmana, prof. Max Eislera, Grünwalda i dr., koji su napisali članke o historiji Židova u Wenu. Ovaj poseban broj ukrašen je mnogim slikama.

Ilustrirani židovski tjednik na engleskom jeziku.

U Londonu je pred kratko vrijeme počeo izlaziti ilustrirani židovski tjednik. Listu je ime »The Jewish Graphic«. Osnivač i izdavač je Mr. Barnett Friedberg. Među saradnicima toga lista je i Israel Zangwill.

Dvadesetogodišnjica »Selbstwehra«.

Prag, 17. marta (JTA). »Selbstwehr« službeno glasilo Cijonističke Organizacije u Čehoslovačkoj slavi koncem marta o. g. 20-godišnjicu opstanka, te tom prilikom izdaje bogato opremljeni broj.

Vrijedno je napomenuti, da su se za priredbu te zabave zauzele mnogo židovske gospodje, uloživši mnogo truda u uspjeh zabave.

Moralan uspjeh zabave bio je nadasve dobar, a i materijalan zadovoljava. Na zabavi nije manjkala nijedna židovska obitelj, a dvorana je bila dupkom puna tako, da su neki morali otići, jer nisu stali u dvoranu. Ovaj drugi pokušaj sa dječjom priredbom je potpunoma uspio, pa će se rad s djecom intenzivirati jačim tempom i voljom.

Društvo dat će od čiste dobiti svoj obol KKL i tisk. fondu »Gideona«.

Jenö Hoffmann.

Privredne vijesti

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA

održala je dne 13. ožujka o. g. pod predsjedanjem gosp. Miroslava grofa Kulmera svoju 79. redovitu glavnu skupštinu.

Iz izvještaja ravnateljstva, koji je pročitao gosp. potpredsjednik i glavni ravnatelj Mil. Crnadak i bilance proizlazi, da je poslovanje zavoda i u prošloj godini znatno poraslo tako, da je promet iznosio 93 milijarde 99 milijuna dinara, te je za 24 milijarde i 959 milijuna dinara veći od onog u prethodnoj godini. Glavne stavke aktiva sastoje iz: gotovine u blagajni i kod novčanik zavoda Din. 105,000,000, vrijednosnih papira Din. 148,000,000, predjumova na vrijednosne papire Din. 46,000,000, mjenične listice Din. 137,000,000, dužnika Dinara 1,227,00,000, zajmova Din. 11 milijuna, vlastitih nekretnina Din. 67 milijuna 400,000, ukupno aktiva 1 milijardu i 765 milijuna dinara, a pasiva iz: dioničke glavnice Din. 75 milijuna, pričuva Din. 54,300,000, mirovinske zaklade Din. 16,000,000, uložaka Din. 1,063,000,000, vjerovnika Din. 509,400,000.

Čisti dobitak iznosi Din. 21,108,620.64. Od tog čistog dobitka zaključeno je dotirati pričuvenu i imovinsku zakladu svaku sa Din. 1,628,000, zakladu Miroslava grofa Kulmera za gradnju internata za djecu činovnika podružnica Din. 600,000, u ime 20-postotne dividende za godinu 1925. votirano je Din. 15,000,000, a višak od Din. 571,179.58 koji preostaje po odbitku statutom zajamčenih tantijema ravnateljstvu i upravnom vijeću, prenešen je na račun gubitka i dobitka u godini 1926.

Dividenda isplaćivati će se počam od 15. ožujka 1926. sa Din. 1000 po jednoj desetici dionice, sa Din. 100 po jednoj cijeloj dionici, sa Din. 25 po jednoj četvrtini dionice, a sa Din. 10 po desetini dionice.

Najstarija zagrebačka tvrtka dragulja, zlata, srebra, antikviteti i satova.

Josip Englsrath

Utemeljena 1858. — Telefon interurban 640.

preporuča svoje veliko skladište mod. svakovrsnih prigodnih darova.

kao za vjenčanje, barmicva itd. uz poznato soličnu podvorbu Klej kodeš, Memore, kiduš-čaše na skladištu. Kupuje biserje, dragulje, staro zlato irebro, novce, antikviteti itd. uz najbolju cijenu.

Preuzima sve novoradnje i popravke uz točnu i brzu podvorbu.

KNJIŽEVNE VIJESTI.

Posebni žiri dodijelio je književniku Židovu Franz Werfelu za njegovu dramu »Juarez und Maximilian« Grillparzerovu nagradu (»Grillparzer-Preis«), koja se podjeljuje »onom njemačkom autoru čije se dramsko djelo igralo u zadnje tri godine na jednoj od uvažanih njemačkih pozornica, a može se smatrati relativno najbolje od u Njemačkoj igranih drama«.

Žid. engleski književnik Israel Zangwill napisao je uspješni kazališni komad o državi u budućnosti.

God. 1919. izašla je kod Löwit-Verlaga, Wien, kao nadopuna velike zbirke poslovice od Bernsteina i Segala, knjiga »Sammlung jüdischer Sprichwörter«. Kako čujemo, izaći će naskoro u jednom velikom njemačkom nakladnom zavodu novo nadopunjeno izdanje te interesantne zbirke.

Prigodom 200. rođendana Mosesa Mendelsohna, koji će se svečano proslaviti 1929. god., pripravlja jedan poseban odbor novo kritično izdanje njegovih cjelokupnih djela.

Kako se javlja iz Jerusolima, zaključilo je vijeće žid. učiteljske organizacije u Erec Jisraelu da izda na hebrejskom jeziku najznamenitija djela iz svjetske pedagoške literature. Te će stvari izlaziti pod naslovom »Ocar Hamore«. Vijeće je dosad odobrilo izdanje slijedećih djela: »Emile« od Rousseau-a (u prijevodu Ravnickog); Pestalozzi; »Kako je Gertrud odgajala svoju djecu« (u prijevodu Jaarja); i znamenito djelo W. Sterna »Psihologija djeteta« (u prijevodu dr. Jichaka Epsteina). Ta će djela izaći u najskorije vrijeme.

Kod »Hasefer«-nakladnog zavoda u Londonu izašao je pod naslovom: »Kol-Bo Latalmid«, prvi žid. studentski kalendar za god. 5686. na hebrejskom jeziku sa bogatim i interesantnim sadržajem.

Upravu izašlom »American Jewish Year Book« za godinu 5686. nabrajaju se 100 najboljih knjiga o židovstvu na engleskom jeziku. Osim klasičnih djela od Zunza, Schechtera, Abrahamsa, Jacobsa, Hessa itd., navadja se i slijedeća publikacija: Memoari poljskog Židova Bera iz Bolehaza, koji su od historičara dr. M. Wischnitzera prevedeni na engleski, te snabdjeveni sa opširnim uvodom, u kojem se opisuju socijalne i kulturne prilike Židova u Poljskoj u 18. vijeku.

Vjesnik Saveza Žid. Oml. Udruženja

SASTANAK VODJA SZOU.

Sazivljemo sastanak vodja Saveza Žid. Oml. Udr., na koji treba da svako Savezno Udruženje pošalje po jednog izaslanika. Sastanak će se održati bez obzira na broj nazočnih vodja u Zagrebu, **dne 4. aprila u 9 sati prije podne u Saveznim prostorijama, ulica 31. III. kat.** Raspravljati će se uglavnom o ovim pitanjima:

1. Izvještaj o radu od Osijeka (Čiča Gross).
  2. Stanje jugoslavenskoga cionizma i položaj omladine u njemu; mjesec Cijonističke Organizacije (Joel Rosenberger).
  3. »Savezna ideologija«: naš program i zbilja; palestino-centrizam i galutski cionizam; jednoviti Savez oko palestino-centričke jezgre ili dva Savezna krila itd. (Šalom Freiburger).
  4. Slet: hoće li se održati i u kojemu obliku (Cvi Rothmüller).
- HANHAGA SZOU. Šalom Freiburger, Čiča Gross, Joža Milhofer, Joel Rosenberger, Cvi Rothmüller.
U Zagrebu, dne 15. marta 1926.

Nemarna udruženja.

Prema objavi u Sav. Vjesniku od 29. II. 1926. predao je Misrad ova savezna udruženja, koja još nijesu priposlala popis članova, Hanhagi na uredovanje: Bačka Topola, Banjaluka (Ezra), Beograd (Jevr. Gimn. Udr.), Bjelovar (Degel Jehuda), Brčko, Derventa, Doboš, Tuzla (Žid. Oml. Kolo), Vršac, Osijek (Makabi), Sarajevo (Bar-Kohba), Skoplje, Slatina, Sombor, St. Kaniza, Senta, Zagreb (Lit. sastanci).

Gore se navedenim udruženjima ne će rješavati dopisi sve, dok Hanhaga ne odluči o daljnjemu.

RAD U UDRUŽENJIMA.

Sarajevo: (Oml. Kolo): Prema dopisu od 9. marta saznajemo: mjesno vodstvo uspostavlja prijateljske veze među sarajevskim jevrejskim oml. udruženjima: Omladinsko Kolo, Hacofim, Bar-Kohba, Matatija (novo osnovano jevrejsko radničko mlade udruženje s cionističkim ciljevima).

Za referenta »Gideona« dobrovoljno se prijavio omladinac Ješua Izrael. Purimske se priredbe nijesu priredjivale, jer je običaj priredjivati purimska kućna sijela.

Predavanja iz ciklusa narodnog zdravlja osobito su uspjela i popraćena velikim interesom muške i ženske omladine. (Predavanju, što ga je održao dr. M. Papo o nasljednim bolestima kod Jevreja prisustvovalo je 300 osoba). Još uvijek nije uređeno pitanje prostorija.

Sad će u proljeće Oml. Kolo s Bar-Kohbom priredjivati zajedničke izlete.

Ahdut-Hacofim, kibuc Sarajevo. Na zamolbu članova Ahdut-Hacofim održao je dr. Moric Papo u subotu, 6. o. mj. u prostorijama Ahduta, predavanje o prvoj pomoći.

G. Moric Papo prikazao je najprije svaku važniju neugodu i opisao promjene i ozljede, koje ona uzrokuje u organizizmu, a potom je prešao na izlaganje mjera, koje treba preduzeti u svrhu prve pomoći. G. predavač je na veoma zanimljiv i poučan način govorio o svemu, što svaki čofe treba da znade o prvoj pomoći, da bi mogao u slučaju nezgode preduzeti odmah sve potrebno.

Prisutni cofim i cofot zahvalili su velikim aplauzom gosp. dru. Papo za ovo predavanje, koje je po njih od velike važnosti.

NOVE ŽIDOVSKJE NOTE.

U zadnje vrijeme izdao je poznati židovski muzički nakladni zavod »Juwal« (Berlin W15, Lietzenburgerstrasse 8a.) neka nova djela židovske instrumentalne muzike: »Hebrejska rapsodija« za klavir od J. Aisberga; J. Engel: Chabader Nigun (melodija) i »Freilachs« (ples) op. 20 za violinu i klavir; Josef Achron: »Hebrejski ples«, »Plesne improvizacije«, »Seher« i »Priče op. 46« sve za violinu i klavir; Saminsky: »Mala Rapsodija«; M. Gnesin: »A nigun« i J. Stutschewsky: Meditation (Dveikut) za čelo i klavir (Cijena 1.80 M). P. Lwow: »Woloch'le«, hasidska melodija. S. Rosowsky: »Na kolijevci«, J. Weinberg: »Romanca«, L. Zeitlin - Achron: »Eli Zion«, Sve za violinu i klavir uz zajedničku cijenu od 4M; D. Jacobson: »Der Steinklopper« (od Bodmanna) prevedeno na hebrejski od Černihovskog, za pjevanje i klavir. Cijena 1M.

Mapa slika s XIV. Cijonist. Kongresa.

Poznati židovski slikar Franz Reihenthal iz Slovačke izdao je mapu litografija markantnih i vodećih ličnosti sa XIV. Cijonist. Kongresa. Reihenthalovi crteži odavaju uspio sklad umjetničkoga shvatanja ekspresionističkoga naglašavanja karakterističnih momenata i odlične sličnosti slike i modela. Najuspjeliji su crteži Usiškina, Lipskoga, Hajesa, Zobotinskoga, dr. Šmarjahu Levina itd. Naročito su interesantne studije glava Usiškina i Lipskoga. Čitava mapa stoji u jednostavnom izdanju 100 čK, a bolje izdanje sa umjetničkim originalnim potpisom 150 čK, a naručuje se kod knjižare dr. Flesch, Praha.

An-skijev »Dybuk« u radiu.

U hotelu »Roosevelt« u New Yorku priredio je poznati ravnatelj njujorškog židov. umjetničkog teatra Morris Schwarz predstavu znamenitog An-skijevog djela »Dybuk«. Ova predstava »Dybuka« prenešena je radijem, tako, da se je mogla slušati u razdalekim »rajevima.

Židovski umjetnici u Rusiji.

Riga, 15. marta (JTA). Moskovski komesarijat za prosvjetu angažovao je poznatoga židovskoga slikara Brodsky-a, da načini tri slike o sjednicama revolucionarnoga vojničkoga vijeća: jednu o sjednici na kojoj predsjedava Trocki, drugu, na kojoj predsjedava pokojni Frunse i treću na kojoj predsjedava Vorošilov.

SLUŽBENA SAOPĆENJA

ZASJEDANJE SAVEZNOGA ODBORA SAVEZA CIJONISTA počinje u nedjelju 21. marta u 9 sati prije podne u Velikoj Dvorani Saveza Cijonista. (Ulica 38. I, zgrada Obrtne Banke).

IZ SJEDNICE RADNOGA ODBORA SAVEZA CIJONISTA.

Nakon rješenja tekućih poslova R. O. prima na sjednici od 15. o. mj. na znanje izvještaj o boravku izaslanika R. O. gg. dr. Hinka Gottlieba (Bjelovar) i inž. O. Rechnitzer u Koprivnici u svrhu intenziviranja cionističkoga rada. Održan je jedan pouzdani cionistički sastanak i Glavna skupština Mjesne Cijonističke Organizacije, koja je bila dobro posjećena, a na kojoj je izabran novi odbor i reaktivirana MCO. Kontigenat za doprinose za halučku farmu je za 50% premašen. Dane su upute za što intenzivniji cionistički rad.

R. O. prima na znanje izvještaj izaslanika R. O. gg. Hansa Hochsingera i inž. O. Rechnitzera o njihovom boravku u Sarajevu te taj izvještaj upućuje sjednici Saveznog Odbora.

Pretrjesli su se dalje izvještaji pojedinih referata za sjednicu Saveznoga Odbora.

ŽIDOVSKO OMLADINSKO KOLO U ZAGREBU

priredjuje u subotu dne 20. marta o. g. u 9 s. na večer u prostorijama Žid. Gombal. i športskog društva »Makabi«, Palmotićeva ul. 22.

ZABAVUS PLESOM

Reklamacija pozivnica i pretprodaja karata u trgovini gosp. Šandora Schnellera, Strossmayerova ulica br. 6.

Sisak (Makabeja): Prema dopisu od 4. marta doznajemo: Makabeja počinje raditi. Radi se u grupama: dječakim i djevojačkim. Grupe rade jedamput tjedno na radni dan. U nedjelju se održava zajednički sastanak. Uči se palestino-grafija, a na zajedničkom se sastanku čitaju novele i priče uz debatu. Purimska se priredba priredjuje u stilu čajanke.

Beograd. (Jevr. Oml. Udruženje): U pismu od 3. marta nam javljaju: Rad se Jevr. Oml. Udr. nakon zastoja počinje kretati naprijed. Priredjuju se redovito sastanci uz živo sudjelovanje članova.

Koprivnica (Herut): Rad se intenzivira. Posvećuje se mnogo pažnje radu s djecom.

Niš. (Pev. Jevr. Društvo Davia): Rad udruženja trpi zbog nerazumijevanja sa strane Niške Veroispovedne Opštine. Apeluju na SCJ i na SZOU da se spor riješi.

Misrad S. Ž. O. U.

Vjesnik uprave KKL za kraljevinu SHS

Izkaz broj 9.

Za vrijeme od 25. februara do 15. marta 1926.

ŠKRABICA.

Zagreb: »Karmel« 5.25, Lj. Lion 17.50, Wiesler i Sinovi 14.50, Koloman Ehrlich 60, Oskar Heršković 10, dr. A. Licht 20, Šandor Fürst 21.25, Tauber 86.50, Sauerbrunn 10, B. Feld 58.30, Josip Hoffmann 32.50, I. Steiner nasli. 14, N. Herzberger 50, A. Kremer 24, J. Sindler 10, N. Beck 44, E. Drucker 18.25, Eisenstädter, Zagreb, 16.75, Neumann 8.70, Nova Knjižara 8.75, Schwabenitz 20, S. Pollak 67.50, D. Hirschl 50, N. Sirmay 53.25, D. Herzog 9, G. Heinrich 25, Rothmüller 23.95, D. Spitzer 72 i 12.000 čK., N. Gottlieb 43.25, »Tahex« 248.50, R. Pick 33.50, A. Herzog 7.25, Herzer 12.25, Wiesler 20, Schulteis 13, Zentner 15, Bethlehem 20, Vera Kohn 15.25, Barmaper 131.25, Karmel 81.25, H. Schley 460, S. Pollak 190, M. Weissmann 44.25, Weissmann 25, Štefa Rosenberger 25, Judit Kohn 70, Halpern 21.55, Goldschmidt 10, C. Neumann 24.50, L. Friedmann 7, Albert Kronfeld 73, Geza Holländer 28.75, Julio Glück 13, K. Barmaper 52, B. Katz 13.50, S. Tauber 4, A. Romano 11, Julie Deutsch 50, Lj. Hirschl 39.25, Drag. Haas 13.75, Oto Pulai 8, Srećko Hoffmann 4.75, Dr. Fuchs 4.50, Josipa Hirsch 12, Aranka Hirschl 77, Dr. A. Singer 12.50, A. Sennic 43, I. Mevorah 55.25, G. Meov 6.50, Lj. Weiss 20, Büchler 21, Ruben Licht 14.25, Natan Kaufer 15.25, Feliks Büchler 24, Jul. Lövy 28.25, Eisenstädter 138.50, Joel Rosenberger 39.75, Dr. Pavao Neuberger 50, Žiga Schulhof 60, dr. F. A. Bruck 30, Laura König 100 3.431.45

Stari Bečej: Braća Balint 20, Andor Balint 12, Bernat Brandeis 10, Vilim Bačka 9.25, A. Bleier 46.75, Karla Berger 5, D. Englsman 7, Lud. Darvas 2, Gavro Darvas 10, Bela Feher 12.50, Ignac Fischer 11.25, dr. A. Gabor 6, Josip Giskan 5, Braća Grünberger 7, Heinrich Gomboš 8, Desider Guttman 30, Lipot Herzog 69.25, dr. Lj. Havas 2, Vilim Holländer 2, Isidor Hubert 34.50, Bela Kraus 30, Bernat Horvath 20, Rudolf Klein 2.25, A. Kertesz 11, Josif König 14.75, ud. Lj. Levai 10, Minkus i Weinberger 5, dr. A. Nagy 20, Eta Neuberger 10, ud. M. Pillscher 10, M. Pillscher 5, Gjula Roth 2, Jene Rosenberg 5, Lj. Scheinberger 10, Gjula Schlesinger 4, Franc Klein 20, Roza Sichermann 2, Vilim Schnabel 6.50, Nandor Steiner 12, A. Steiner 14.50, A. Vertes 30, ud. dr. Waldner 5, ud. A. Wallfisch 4, D. Weinberger 36.75, Žiga Weiss 7, Maks Fay 5, »Ivrija« 80, I. Eibenschütz 12, dr. O. Krausz 12, Lj. Smatana 20, A. König 13, S. M. Rafael 10, Tenner i Petrović 10, D. Fischer 16.50, I. Hubert 50, Lj. Klein 63, D. Pick 6, Bela Kraus i drug 26.50, L. Müller 10, S. Schönfeld 7.50, S. Berko 11, ud. N. Ziglera 7, Albert Weiss 5 970.75

Senta: Iz 7 škrabica 338.75
Čakovac: Oto Jungwirth 102, Julio Hoffmann 16, dr. L. Kovač 16.75, A. Sternberger 11.50, Lj. Hirschsohn 6.75, Kavana »Zrinski« 4, Kavana »Royal« 4, Lj. Neufeld 10, ud. H. Pulai 16.75, Hermina Stern 7, Eugen Hirschsohn 1.25, Šandor Weiss

11.50, Gitta Schwarz 3, Ž. O. U. 48.25, Leopold Guttman 16.25, dr. M. Hidvegi 6.75, Braća Majer 6, Oedön Seligmann 2.25 290.—

Debeljača: Samuel Epstein 55, Ignatz Stein 24.50, A. Stein 20, Simon Kolb 11, Bela Šugar 56, Gjuro Bleier 15, Jakob Kolb 50, Dr. Emerih Feuer 50 281.50

Slatina: Josip Spitzner 12.50, Mavro Glück 26, Hugo Baner 12, Edo Engel 34.50, A. Beck 74.50, Leop. Fuchs 12.50, Robert Neumann 52.50, »Maks« 29, Mavro Altheim 48, Em. Friedmann 12, Mavro Bröder 22.75, Lavoslav Beck 20, Ilija Weiser 33.50, Adolf Bröder 23.50, Isidor Kohn 25, Desider Frank 46.50, Albert Ferber 4.75, Lavoslav Willer 5, Adolf Neumann 11, Josip Weiss 17.25, Markus Bauer 21, Aron Schwartz 5, Filip Singer 15, Ludvig Izrael 11.75, Artur Bauer 50, Andor Waidhauser 18.50 536.—

Niš: 266.—

Našice: B. Stein 10, R. Silberberg 2.25, A. Singer 20, I. Mermelstein 27, Vilim Kohn 14, Braća Sonnenschein 10, Wegner 3.50, Aron Pollak 10, Beran 8.75, Salzberger 43 148.50
Požega: Leo Steiner 40, Olga Goranić 3, dr. S. Steiner 31.40, Adolf Schorsch 4, Blum Vilim 11.75, Bela Goldstein 103.20, Hass Samuel 24.25, Lujo Pollak 37, Jakob Neumann 20.25, Stein Robert 8.50, Hagibor 56.60, Viktor Kohn 7, Lola Adler 18, Trgopromet 16.30, Jakob Schöllinger 12, 393.25

Vršac: 3 škrabice 158.—

Zavidović: Sara Kabiljo 24, Alter Boris 22, Albert Musafija 10, Jakob Ozmo 5, Juda Musafia 5, Julius Sonnenfeld 11, Adolf Müller 35, Sofija Altarac 11, Ester Atarac 13, V. Golovičer 8 144.—

Sanski Most: Blanka Hasson 67, Mazalta Atijas 15, Luna Albahari 25, Davao Jako Albahary 11.50, Benjamin i Sabina Oštric 33.50, Benjamin Reich 35, Malvina Reich 52, Braco, Isidor Hason 22, Hajon Hason 20, David Kabiljo 19, Avram Isak Atijas 10, Ester Levi 38.25, Rena Albahary 19 367.25

Beograd: Dr. D. Alkalay 505, Mehmed Pelikanović 66, Aleks Gruber 375, Sima Leović 48, Sando Simonović 24, Jakob Bararon 148, Nahman Levi 31.50, Klub Sloga 51, Lazar Pijade 11, dr. I. Eškenazi 145, Sam. Davičo 71, Lauro Ruso 118, Berta Pijade 92.50, Laura Demajo 31, Jakob Altarac 23, A. Fingerhut 16, Isak A. Demajo 28, Kalman Lebl 43, Lela Azriel 39.50, Berta Medina 97, dr. N. Testa 321, Avram Alkalay 179, Leon de Leon 116, dr. F. Pops 70, Juliana Hara 120, Hašim A. Melamed 300, Blanka Almuslino 32.50, Klub Jedinstvo 87.50 3180.50

Zenica: Rifka Altarac 14.75, Abinun Mazalta 12, Bartfeld Leon 15, Drasinover Eduard 21, Gaon S. 2.25, Kraus Ludvig 145, Kvartler Adolf 21.75, Krautblatt Hajim 4.50, Laslo Hermann 6.25, Levi Šandor 5, Levi ud. Cill 15.25, Levi Avram 3.75, Montilja Juda 29, Montilja Josef 5, Montilja Samuel 5, Montilja Rena 7.25, Montilja Moric 5, Ozmo Elias 6, Pinto Benjamin 9.50, Papo Samuel 23, Pitković Oto 2.25, Schönwald J. 33, Salom Moric 10, Salom Ješua 10.25, Salom Šalamon 12.25, Salom Zadić 17, Schnapp Lotti 7, Trinki Samuel 87.50, Trinki Rafael 7.75, Trinki Salamon 30, Trinki Rafael 10, Trinki Rifka 21.50, Weiss Otto 70.25, Ž. N. D. 23.25, Hram 19.50 717.75

Virovitica: Selma Bing 95.75, Adolf Goldberger 31.75, Josip Benedek 32, Josip Lichtner 20.75, Srećko Weissmann 17, dr. H. E. Kaufmann 14.50, Olga Engel 15, Julio Bing 15, Adolf Kleir 11.75, Josip Bialka 10, Zlatko Lichtner 10, Julio Švarc 10.25, Adolf Spinger 10, Elsa Spitzner 8.75, Donald Böhm 8, Ž. O. U. Bar Kohba 5.50, Anka Altsädter 2.75 318.75

Gradačac: B. M. Kabiljo 15, Menahem Kabiljo 10, Mr. A. Kraus 10, Jene Gries 10, Moric Levi 5, Erna B. Kabiljo 5, Ignjat Cigler 5 60.—

11.702.45

Ispravak iskaza br. 7 — 10

11.702.35

DAROVNA KNJIGA.

Stari Bečej: Prig. Barmicva Karl, Giskan daruju po 10: dr. Lj. Havas, Rudolf Spitzer, Hugo Minkus 30.—

Zagreb: Prig. zaruka Albert Gaon sabrano 520, prig. Barmicva Kašti 150 670.—

Beograd: Na avel pok. Nisim S. Beraha 152 152.—

Osijek: Prig. vjenčanja Else Jelenik—Mirko Fligelmann daruju: Kaufmann 200, Jellenik 200, Schorr 100, Bubničeki 100, N. N. 100 1000.—

Bačka Topola: Na barmicva sina Josefa Cvi Palfy sabrao dr. P. Keller 320.—

Niš: 620.—

2.792.—

DAROVNI ZEMLJE.

Vinkovci: Akcija maraka 500.—

Zagreb: Sab. arak. gdja. Cohen 100, dr. Perlberg doprinos 800, sab. arak ing. Rozenberg 100, D. Hirschl, optičar 100, Mr. Oskar Rosenfeld 100, Bella Neumann 200, E. P. za inkašo dubiozne tražbine Gustav Seligmann 100, sab. arak A. Dragoner 200 i 10.000 čK. 1700.—

Subotica: Hanuka akcija 669.—

Novi Vrbas: Purimska zabava 552.—

Diakovo: Sabrano po Žid. kult. društvu 120, Ljuba Sommer 85 205.—

Sarajevo: 2050.—

Bitolj: Sabrano na Purim 1762.—

Gradačac: Dan trgovaca Menahem Kabiljo 20, B. M. Kabiljo 20, Mr. A. Kraus 10, Ignj. Cigler 10 60.—

Koprivnica: 1500.—

Niš: Purim akcija 530.50

Zavidović: Prig. Purim kućnog sijela sabrao Eliša Altarac 140.—

Sanski Most: Purim akcija 230, prig. zaruka Grasje Levi-Albert Gaon sabrano 160 390.—

Beograd: I. Dražoner 300, diploma umjesto cvijeća I. Farchi na veridbi Berta Medina-Jaša Nachmias 100, društvo Omladinske Stednje 300, društvo Mladolještvo 500, N. N. 50, Na Hanuka Gabaj Avrama I. Aruesti 202, u kući Alfreda Hasona; sabrao Aruesti 270, na prsten Levi-Mevorah u kući J. Koena 204, na zakuski kod B. Rafajlović 50, Avram D. Levi prig. veridbe Farkić-Mejulas 50, Ašer I. Abravanel, Pirot, sabrano 71, umjesto cvijeća Medina-Arueti-G. Ruben i D. Mešulam 100, D. Pijade-Baruh gdja. Berta Medina 50, na vjenčanju Karglanović-Mandil 360, Mašijah-Kalderon 360, Zulija-Levi 347, Mandil Baruch 110, diplome umjesto cvijeća Avram Koen-Berti Medina Nachmias 50, Rašela Koen-G. Pijade-G. Baruch 50, na prsten Pijade-Baruch, Bijeljina 551 4075.—

Osiijek: Čist prihod Purim zabave 18.000, naknadno poslali Otto Barun Guttmann 300, ravn. Hinko Herz 100, ravn. Milan Bayer 100, ravn. Oskar Kalman 100 18.600.—

Zenica: Sabirna akcija na Purim: Cibi Schnap, Ida J. Montilja sabrale 186.—

Ispravak iskaza br. 6 i 8 89.75

32.919.50

89.75

33.009.25

DJEČJI SABIRNI ARCI.

Zagreb: Levi Lorand 52, Adler Julije 78, Vera Klein 47 177.—

Gradačac: Tonka Kraus 73, Jokica Kohlenberg 54, Moric Kabiljo 42 169.—

346.—

DAROVU U HRAMU.

Stari Bečej: Jene Rozenberg 50, Josif Schönaug 25, Gavro Darvas 20, dr. A. Nadj 10, dr. O. Krausz 10, Lj. Smatana 10, Stefan Nadj 5 130.—

Subotica: Boras 10, Klopfer 5, Vadmar 10, Klein 10, Beck Lajoš 50 85.—

Splīt: 545.—

Senta: 800.—

Beograd: Sam. de Majo 100, Josef Nahmias 100, Isak Farchi 50, Isak S. Levi 50, H. Almušino 50, Leon Sid 50 400.—

Niš: 224.—

Našice: Sami Kohn 50.—

Vršac: Dr. David Alkalay 100.—

Sanski Most: Šemaja Hazan 10, Menahem Zipser 20, Hajim Atijas prig. barmicva 30, Isidor Albahari prigod. barmicva 15 75.—

2409.—

OPĆI DAROVI.

Stari Bečej: Gjuro Berndorfer 12, Aleks Majzler 20 32.—

Subotica: Umjesto vijenca Aladar Lehner daruju braća Boroš 25, kazna Andor Buchwald 25, N. N. 35, »Hakoah« 32.50 117.50

Savski Marov: Ing. A. Popper 100.—

Zagreb: Iso i Šalom Mevorah za ozdravljenje ujaka Ide 20, Hochsinger 20, izgb. oklada Joel-Schweiger 25, »Makabi« za licit. gomb. hlačice 21, dr. P. Neuberger za otplatu duga sudsk. vijeć. Gvozdenović 100, Herman Blecher 100 286.—

Ludbreg: Sabrano kod Megile 50, Natanot Levjanim šakupile Silva Deutsch, Ruža i Julka Moses, Greta Fried 160.—

Vinkovci: Slavko Brichta 10.—

Virovitica: L. Grossmann 200.—

Osiijek: Prig. smrti ud. Tereze Schulhof daruju pod 100: dr. Hugo Spitzer, Ignjat Grünberger i supruga Marcel Schulhof, Lav. Slinger i supr.; po 50: Eugen Löbl i supr.; po 25: Karlo Grünberger, Gisela Grünberger; prig. smrti pok. Franje Frey daruje ing. Gabor Engel 25, prig. smrti pok. S. Rottmana

daruje Bela Friedmann 50, prig. otvorenja univ. daruje dr. Koloman Saryas, Vočin 100 675.—

Vršac: Dr. Julje Dohany, Karlsdorf, 300, dr. A. Menzer dobit kod trendlanja 100, 400.—

Bitolj: Mešulam Aroesti 20, Isak A. Aroesti 20, Mordehaj Levi 20, Mišel Elijan 60, Nehama Šelomo 20, Mošan J. Pardo 10, Elijan Perta 10, Mošen Kamhi 20, Šabeta Asael 10, Leon Kamhi 60, Isak Kalderon 10, Natan Honen 36, Mojš Kamhi 20, Behier Išah 50, Isak Levi 20, Aron Pardo 30, Majo Aroesti 70, Samuel Levi 50, O. D. 10, Merkado Kamhi 10, E. Kassorla 20, J. A. Aroesti 30, G. S. Aroesti 10 616.—

Bjelovar: N. N. ½ gdjica Mirški 200.—

Niš: 733.75

Beograd: Na svadbi Wiefenfeld-Lebl 110, dr. Isak Amar 100, Rejna Albalaj, Šabac 40, N. N. ¼ Mici Baruch 100, Miša Savo 20 370.—

3900.25

MASLINE.

Zenica: Samuel Papo na ime pok. Isidora Levi prig. oblj. smrti 60.—

Senta: Gdja. Roža Fekete 985.—

Stari Bečej: Prigodom Barmicva Karlo Giskan daruju 3 m 270.—

1315.—

PREGLED.

Iz Bosne i Hercegovine 4419.—

Iz Hrvatske, Medjumurja, Dačmacije, Slavonije 31.795.95

Iz Srbije 12.929.75

Iz Vojvodine 6.239.50

Za ispravak iskaza br. 6 7, 8 89.65

55.473.85

Športske potrebštine dobijete u najboljoj kvaliteti kod „NEGRO“ ILICA 19.

SANDALE

smedji blank šivane (flexible) ili kovane u najboljoj kvaliteti, marka

»STANDARD«

dobavlja uz jeftine originalne tvorničke cijene na veliko i malo

CARL POLLAK d. d., LJUBLJANA.

glavno zastupstvo

FRKOVIĆ I DRUG, ZAGREB.

Mesnička ulica broj 5. Telefon br. 4-45.

„Mladenka“

prima na izradbu sve muško i žensko rublje, nadalje endlanje, — ažuriranje i vezenje na stroj —

Zagreb Račkoga 5 (vrata 10-a)

Rublje za novorođenčad, jednostavno i luksuzno, vlastiti domaći proizvod, preporuča »E G A«, Ilica 53, uz najsolidniju izradbu i uz najniže cijene.

SALON „EMA“
češjaonica za dame
Zagreb, Ilica 12.

Julio Hofman
Zagreb, Ilica 61

Trgovina svakovrsnih rubaca na veliko

Vjekoslav Flosberger

M. Rothmüller — vlasnici — H. Grossmann
Električna brusiona i trgovina finočelične robe.
ILICA 8. ILICA 8.

Delikatesa A. Goljevščak
Pikoljeva ul. 17.

imade na skladištu raznih sira, svježeg tešanjskog maslaca, sardina, keksa, bonbona, čokolade, likera, ruma, konjaka i t. d. te se ovime poštovanom općinstvu najtoplije preporuča.

Hagada Šel Pesah sa hrvatsko-srpskim prijevodom i uputama na hrv.-srp. jeziku (D 25)
Molitovalk za maskir s hrv.-srpskim prijevodom (Din 20)
Molitoval „Kralj i dom“ za bogoslužitelja (Din 30)

u obradbi rabina dr. Maksa Engela

Naručuju se uz gore naznačene cijene kod

Nakladne knjižare

Josip Goldberger
Križevci

Sanduke

svakovrsne po mjeri izradjuje
Herman Müller, Zagreb
Ilica 220. Telefon 4-10.
Vrlo čvrsto tvrdo imehoo s olarskog drva.

Jogurt

predusreće i liječi poglavito okrećenje žila, bolesti želuca i crijeva, bubrega, jetara, žuči i mjehuva, slabokrvnosti, bjedicu, bezsanicu, nervoznost lošu probavu, sladornu bolest i t. d.

Za sušičave je JOGURT vrlo kreпка hrana. — Osobito povoljno djeluje JOGURT kao hrana za djecu, jer ju osvježuje, okrepljuju i jača te pospešuje njihov razvitak.

Pazite na naš zaštitni znak!

Naš JOGURT dostavljamo u kuću počevši jednom bočicom. — Naručbe:

JAJEKS, Zagreb, Jelačićev trg 28.
Dvorište desno, II. kat, telefon 16-05.

Tiskanice i papir
za trgovačka i industrijalna poduzeća
i sve uredske potrebštine nabavljate
najbolje i najjeftinije
kod
Tiskare, knjižare i knjigovežnice
MIROSLAV WEINER
GJURGJEVAC
Zatražite cijeni i proračun za tiskanice!

Na otplatu!
Odjevni zavod „ROYAL“
Ilica 44 (u dvorištu). Telef. 13-47
Štofovi i sva manufakturna roba
na otplatu
uz vrlo povoljne uvjete.

TELEFON 19-82. Najjeftinije nabavno vrelo M. FRIEDMANN ILICA 7. TELEFON 19-82.

Preporuča svoje bogato skladište gotovih odijela za gospodu, gospodje i djecu.

ANTUN SEČEN

Modna krojačka dvorana za gospodu

ZAGREB

Ilica broj 77. Telefon 28-87.
Izrađuje odijela po najnovijem i najmodernijem kroju. - Vanjske narudžbe obavljaju se najbrže i najtočnije. Imade uvijek na skladištu najmodernija engleska sukna.

כשר RESTAURACIJA

M. KOHN

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 19. 1.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela).
Primaju se abonenti u i izvan kuće

Strogo

כשר

Mesnica
Al. Feliks
Petrinjska 6.

POZOR! POZOR!

Najbolje cipele

domaći ručni proizvod - dobiju se u trgovini

„Uzdanica“

Primaju se narudžbe po mjeri. — Elegantne lak-cipele muške i ženske. — Cijene bez konkurencije. — Preporuča se

„Uzdanica“, proizvod cipela
Eugen Bival, Zagreb
Frankopanska 18. Telefon 19-77.

Zagrebačka tvornica slatkiša

Robert Spiegler i drug k. d.

Ilica broj 65. Ilica broj 65.

Nudjamo prvorazrednu slastičarsku proizvodnju - Torte počam od 30 dinara. Preprodavaoci znatan popust.

TEHNIČKI BUREAU

„TEBIN“

Telef. 27-04 - ZAGREB - Zrinjski trg 15

Auto-gume MICHELIN. Akumulatori VARTA-TUDOR. — Zavod za vulkaniziranje guma. Auto pribor i auto potrepštine. — Stalna stanica za punjenje i popravak akumulatora.

„Gaby“

Kitničarija i parfumerija

Zagreb

Nikolićeva 11.

Antialkoholni mliječni restoran

„Obrodolčeo Zdravljak“

Zajamčeno naravno mlijeko, kao i svi mliječni proizvodi, prvorazrednog kvaliteta uz najumjereniju cijenu.

Specijalitet „Jogurt zdravljak“

Kako se može postati filmski glumac ili glumica i šta filmski kandidati o filmu znati moraju.

Jedno djelo koje treba da čita svaki prijatelj filma i kina. Prva i jedina literatura na našem jeziku o filmskoj karijeri. **Upravo izašio! Prospekt besplatno!** Cijena Din. 30 i 5 Din. za poštarinu. Narudžbe i novac se šalju:FILMSKOJ KNJIŽNICI OCEAN-FILMA
Zagreb, Petrinjska ul. 28**POPLUNI**

rouge, klot, satin i mode. — Posebna izradba popluna od pahuljica. Zagrebačka industrija popluna M. JUNG-WIRTH I DRUG, Zagreb, Vlaška 92

CIPELEgradjanske i bakandje dobiju se najbolje i najjeftinije samo kod
Trgovina cipela i gamaša**IGNJO MOLNAR**
Zagreb, Draškovićeve 4. Telef. 16 01**ZLATOROG**

TERPENTIN SAPUN

Kakvoća ovog nenadkriljivog
sapuna daje se samo zlatom
izvagati.

Da se Zlatorog terpentinov sapun, ovo zaista idealno sredstvo za pranje, kombinirano iz najboljeg sapuna i najfinijeg terpentina i u najširim slojevima pučanstva upozna i u promet stavi, biti će počam od 1. decembra 1925. u svaki tisući komad utisnut po jedan zlatnik od 10 franaka, koji se tek kod pranja sretnom nalazniku blistajući pokaže.

Do sada bilo je već mnogo zlatnika nadjeno. Uvjete se dakle o nenadkriljivom djelovanju ovog »Zlatnog sapuna« koji se poradi njegove blagoće i ugodnog osvježujućeg mirisa rabi također veoma mnogo i kao toaletni sapun.

Moгуće ste i Vi tako sretni, da nadjete jedan zlatnik!

Željezne krevete

i ostalo željezno pokućstvo izrađuje najsolidnije **„ZMAJ“ D. D. ZAGREB**
Petrinjska ul. 3
Tražite cjenik!

Ljudevit Polak Petrinjska ul. 3

Veliki izbor delikatesa, suhomesnate robe, likera, čaja, ruma, kekisa, raznih riba i južnog voća.

Cijene umjerene. Solidna podvorba

Novost! POZOR Novost!

„Čilim-krevet“

Najnoviji Patent broj 13798 najpraktičniji na svijetu, što svaka kuća mora da ima, kao i svi hoteli, bolnice, institucije, vojništvo, kupališta itd. stoji samo

Din 550.—

Šaljem poštom pouzecem. Nadalje imadem veliko skladište perja i to: za jastuke i blazine mješano D 60.—, polu-bijelo čehano D 100.—, polu-pahuljice D 200.— kg.

JOSIP BROZVIĆ Tapetarska i poplunarska radnja
i kemička čistiona perja

Zagreb, Boškovićeve ul. 18.

»ARTES«

Laštilo za parket podove garantirano najbolje bjelo i žuto, daje bez truda odmah ljepi sjaj. Cijena 1 kutiji ¼ ko Din. 15 — 5 kutija Din. 65., 10 kutija Din. 150 franc. pošt.

Preprodavaoci dobiju popust.

Razašilje Artes kem. lab.
Zagreb Petrinjska 3 III. Telefon 19-97.

Na veliko!

Na veliko!

Južno voće

Narandje, Mandarine, limone, smokve, datulje i t. d. nudja svaku količinu uz najjeftinije cijene

Jakob Švarc

Zagreb, Gundulićeva 4.

Štampilje, društvene znakove, vignet, gravure, čekice, emajlirane ploče, signature izrađuje brzo i jeftino Zavod za rezbariju i štampilje

BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

Prvorazredna bojadisaona i kemička čistiona odjeće

~ MAX PONGRATZ ~
ILICA 48 - ZAGREB - ILICA 48
(gornje dvorište)**„SKITI“**
LEDENA KOČKA

(DESERTNA ČOKOLADA)

JEST PRAVI
UŽITAK!Naručite
odmah kod
Konfiserie**„MIKADO“**

M. DROBAC I DRUG

Zagreb

Gundulićeva ulica broj 17.

Samo:
za preprodavaoce.
poštan. omoti
po 3, 5 i 10 kg.
brutto uz pouzecem

NARANDJE! — MANDARINE! — LIMONE!

Trgovina domaćeg i južnog voća i povrća na veliko

MORDO ALKALAY

Telefon 27-12. — ZAGREB. — Gajeva ul. 23.

PARNA PEKARNA WIESLER**PETRINJSKA 73.**

Proizvadjia i razasiilje prvorazredni Karlsbadski ljekeviti dvopek (Zwieback) kao i la. graham kruh uz najkulantnije cijene.

Šrika

pisaći stroj

jest najmodernije i jake konstrukcije, vanrednog materijala i vrlo dugotrajn.

ZASTUPSTVO

„THE REX CO“

ZAGREB, Sajmište 56.

L. F. KOHN, ZAGREB, Ilica 42. Telefon 2-02.

koja će Vaš dom ukrasiti sa sjajnim namještajem, jeftinije no igdje.

Skladište benzina, strojnog i autoulja.
Petrolej i parafin.
IGNAC ASCHER
Zagreb. — »B« cesta 19a. — Zagreb.

GALOŠE

sniježne cipele, te svu gumenu robu popravlja brzo, solidno i jeftino

Zavod za popravke gumene robe
ZAGREB, PRERADOVIĆEVA ULICA 22.

RICHTEROVO MLJEKARSTVO

Svi mliječni proizvodi

ZAGREB

Tkalčićeva ul. 1. — Pejačević trg 17.

STAKLANA

BRAĆA GROSS

ILICA 84. ZAGREB Telefon 12-27.

Veletrgovina stakla porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu:

Svih vrsti stakla
Porculana
Svjetiljaka
Ogledala
Okvira
Staklenih ploča
Raznog kuhinjskog pribora

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.

Vlastita radionica okvira za slike i ogledala.

Južno voće

narandže, limuni, maroni, datulje, bademi, smokve, lješnjaci, rusi i t. d.
najjeftinije kod veletrgovine

J. Dragoner, Zagreb-Beograd

Nikolićeva ul. 4. - Telef. int. 27-83

Brzjavici: Oranges Zagreb.

PAMUK

sve vrsti i
u svim brojevima
Žuti — bijeli — farbani

A. ROMANO

ZAGREB,

Boškovićeua ulica broj 15

Brzjavici: DIANA Telefon broj 23-66

MOLINO

žutica platno

šifoni

vata (za poplune)

Tvornica umjetničkog pokućstva

BOTHE i EHRMAN D. D. ZAGREB

Tvornica:

Zagreb, Savska cesta broj 25.
Telefon broj 14 i 19-99.

Prodavaonica:

Zagreb, Ilica 38. ulaz Mesnička ul.
Telefon broj 17-76.

Podružnica:

Beograd, Kralja Petra ulica 20.

Komisijona skladišta:

Braća Stožir k. d., Bjelovar,
Ivanoslav Dukelić, Gospić,

Depolo i Stipčić, Sušak,
Janković i Grujić, Niš,

Lazar Stanasijević i Kompanija Skoplje
Josip Pijavić, Split.

— Proizvadjica: pokućstvo svih vrsti i slogova, kompletni uređaj za stanove, banke, hotele, kavane i restauracije. —

SKLADIŠTE TAPETA I KOŽNIH GARNITURA.

NAJBOLJA VUNA

kao i svila za jupmere, čarape, veste, vumeni rupci, košulje, sve vrsti DMC robe, razni pamuci, te pribor za vezenje i pletenje dobije se najjeftinije kod

FERDO SCHWARZ I DRUG Zagreb
Ilica 45. Podružnica: Jurišićeva 12.
Telefon 2-56 Telefon 6-34

MIRKO ŽUGEC

Zagreb, Duga ul. 13.

Specijalna trgovina: antiknog pokućstva, zbirka oružja te raznih drugih starinskih predmeta, ujedno specijalna radionica za restauriranje antikviteta.

KUĆE NA LUTRIJI

Riješenjem g. ministra Poljoprivrede i Vodog od 9. decembra 1925. broj 46806./I. odgo-

1. svibnja 1926.

Ovom odgodom želi društvo omogućiti svim dosadanjim kupcima srećaka kao i budućim, da igraju sa svojom srećkom na glavni zgoditak, pošto do sada nije bio rasprodan dovoljan broj srećaka. Do sada je bilo prodano

djeno je vučenje zgoditaka lutrije kuća »Protog zagrebačkog radničkog društva« na

no 18.000 komada srećaka, pa je ovoj odgodni svrha, da se poluči barem 25.000 komada srećaka. Osim toga povećaje se lutrija sa još jednim zgoditkom i to sa darom

Protoktora društva

Njegovog Veličanstva Kralja Aleksandra I.

koji se dar sastoji od prekrasnog zlatnog muškog sata. Taj dar izložen je kod tt. Kastner i Oehller u Zagrebu, Ilica broj 4. Društvo radi toga pozivlje i umoljava sve dosadanje kupce i interesente ove lutrije i cjelokupno građanstvo grada Zagreba, kao što i vanjske prijatelje radničke sirotinje, da podupira ovu plemenitu svrhu najstarijeg našeg humanitarnog društva u našoj državi, koje se brine u bolesti i nemoći za svoje članove obojeg spola, dok ista traje, da se polučeniim dobitkom omogućiti izgradnja društvenih prostorija, a osim toga pruža se svakom mogućnošću, da za

neznatnih 50 dinara postaje u eviarnikom.

Požurite se sa kupnjom srećaka, da se vučenje obavi još i prije roka.

U slučaju, da se rasproda potrebna količina srećaka još i prije 1. svibnja, to će se i samo vučenje obaviti prije i dan vučenja putem novina objaviti, vanjskim prodavačima srećaka pripislat će se izvorna listina vučenja besplatno.

Prodaja srećaka

obavlja se kao i do sada, te se neka svatko tko želi rasprodavati srećke obrati izravno na predsjednika lutrijskog odbora g. Josipa Franca Opavu, Zagreb, Nadbiskupski trg broj 11, I. kat.